24ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 6684 — 29 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1907 — ՇԱԲԱԹ — 7 ՋԻԼՀԻՃՃԷ 1325 — 11 Janvier 1908 — 24me année № 6684

«ԱՐԵՒԵԼՔ»
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ
Ն. ՊՈԼԻՍ, ԳԱԼԱԹԻԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ 80 Ղրշ.
» » ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 45 »
ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ 105 »
» » ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 60 »
ՕՏԱՐ ԵՐԿՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ 25 Ֆրք.
» » » ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 20 »
ԹՂԹԱՏԱՐԻ ԵԱՒԷՐԸ ՄԵՐ ՎՐԱՅ

10 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

آره‌ولك
ارمنیجه یومی و سیاسی غزته
صاحب امتیازی قره‌کین بویاجیان
درعلیه غلطه

"ARÉVELK"
JOURNAL ARMÉNIEN
Directeur-Propriétaire
KARÉKIN BOYADJIAN
Cons|ple, Galata

10 PARAS

ՀԱՄԱՊԱՏՈՒՄ

ԶՈՐՍ ԱՒԵՏԱՐԱՆՆԵՐՈՒՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ ԻՐԱՐՈՒՄ ՀԱՄԱՁԱՅՆԵՑՆԵԼՈՎ ԵՒ ՇԱՐԱՅԱՐԵԼՈՎ ԱՄՓՈՓՈՒՄ

142. ԲԺՇԿԵԱԼ ԿՈՅՐԻՆ ՀԱՐՑԱՓՆՆՈՒԹԻՒՆԸ

Ծագ. Թ. 13—34

Մնած օրէն կոյր մուրացիկը ամէնուն ծանօթ մէկն էր, և անոր յանկարծ բժշկուիլը քաղաքին հետաքրքրութիւնը շարժող և ամէնուն խօսքին նիւթ եղող գործ մը դարձաւ, և Պրոքաթիկէի անդամալոյծին բժշկութենէն աւելի հռչակ հանեց, և իւր նորութեամբը անգամ մը եւս քաղաքէց Յիսուսի վրայ զարմացողները, և գրգռեց Յիսուսի հակառակորդները։ Ամենքը կ'ախնաէին Յիսուսը վարկաբեկ ընել և ակարացնել, որ դիւրաւ մէջտեղէն վերցնեն, իսկ նոր բժշկութիւնը կուգար բորբոքել և ամրացնել Յիսուսի վրայ համակրութիւնը։ Յիսուս բաւ համարելով հրաշքին գործած ազդեցութիւնը, պահ մը առանձնացած և լռած կը մնար, հաւանականաբար Բեթանիայի մէջ Ղազարոսի տունը։

Փարիսեցիներ մատնեցին գրդռումը տրմաստի վերցնել, և օրինաւոր քննութեամբ մը բժշկութիւնը տալ, կամ թէ բժշկութեան օրինաւորութեամբ եղած ըլլալը ցուցնել, որովհետեւ չաբաթ օր մը կատարած էր Յիսուս թուքով կաւ շինելու և կոյրին աչքը ծեփելու աշխատութիւնը, կոյրին ալ հրամայած էր Սելոամայ ջուրով լուացուելու աշխատանքը։ Այդ հարցաքննութեան պատասխանները չատ մանրամասնութիւններով առաջ կը բերէ Յովհաննէս աւետարանիչ, որ կարեւոր է ոչ միայն իւր հետաքրքրաշարժ կողմերով, այլ աւելի անով՝ որ մեզի կը ցուցնէ և կ'ապացուցանէ, որ Յիսուսի կատարած բժշկութիւնները լոկ ժողովրդական խանդավառութեամբ և ամբոխին ձայնով չէին հաստատուեր, այլ քահանայապետք և դպիրք, փարիսեցիք և սադուկեցիք հետախոյզ քննութեամբ և դատական ձեւերով կը քննէին կը պրպտէին, նոյն իսկ տեղւոյ բաղձանքով ճարտարութեանց ալ կը դիմէին։ Այս տեսութիւնը աւետարանական պատմութեանց ուսումնասիրութեան նոր փասա մը կ'աւելցնէ։

Այս անգամ ալ փարիսեցիական ժողովը կը դատարկի, և բժշկուած կոյրը առեան կը բերուի, և հարցաքննութիւնը կը սկսի։ Առաջին անգամ կը դիտուի գործողութեան օրը, և կը հասատատուի թէ բժշկութիւնը կատարուած է չաբաթ օր մը, և չաբաթ օր մը տեղի ունեցած է թուքով կաւ կազմելու և աչքերը ծեփելու աշխատութիւնը։ Ապա կ'սկսին բժշկուած կոյրին հարցնել, թէ ո՞վ է, ինչպէ՞ս էր, ի՞նչ կ'ընէր, ի՞նչ եղաւ, և բժշկողը ամէն կէտերուն կը պատասխանէ, թէ ինքը կոյր էր, ծնած օրէն կոյր էր, աշխատակ չկրնալուն կը մուրար. օրին մէկը մարդ մը մօտեցաւ իրեն. ինքը այն մարդը դէմքով չճանչնար վասն զի տեսնել չէր կրնար, միայն ուրիշներէն լսած էր թէ անունը Յիսուս է, աչքին վրայ կաւ դրաւ, Սելոամի ջուրով լուացուէ՛ ըսաւ, ինքն ալ կատարեց, աչուրները բացուեցան, և այժմ կը տեսնէ։

«Ինչպէ՞ս, ինչպէ՞ս, ի՞նչ ըրաւ», կը կրկնեն փարիսեցիները, կաւի աշխատութիւնը չեղնել տալու, և օրինազանցութեան փասա կազմելու համար։ Բժշկեալը կը կրկնէ. «Աչքիս վրայ կաւ դրաւ, լուացուէ՛ ըսաւ, լուացուեցայ, և հիմա կը տեսնեմ»։

Այդ խօսքերէն եռքը փարիսեցիներէն ոմանք վրայ կը բերուն. «Ան մարդը Աստուծոյ զօրութեամբ հրաշք գործող չէրնար ըլլալ, վասն զի չաբաթաս պահող չէ»։— Ասդին ուրիշներ, Փարիսեցի Նիկոդիմոսի և Արիմաթիայի Յովսէփի նման Յիսուսի համակրող ժողովականներ, դիտել կուտան. «Բայց ինչպէ՞ս ալ կարենան ըսել՝ թէ մեղաւոր մարդ մը կրնայ ասանկ նշանաւոր հրաշքներ գործել»։ Սինեդրիոնի ժողովին մէջ անանուն ծանօթ Նիկոդիմոսէն և Յովսէփէն զատ՝ ուրիշ Յիսուսին համակրողներ դանուիլը աւետարանիչը ուրիշ տեղ կը յիշէ. թէ «Ե. յիշխանաց անտի բազումք հաւատացին ի նա». (Յովհ. ԺԲ. 42)։ Երկու կարծիքներուն բաղխումէն պահ մը ներքին բանակռիւ մը կ'սկսի ժողովականներուն մէջ. «Եւ էին հերձուածք ի մէջ նոցա»։ Այս անգամ կը դառնան բժշկեալին հարցնել. «Բա՞ աչքդ բացողին վրայ քա՞ կարծիքդ ինչ է»։ Այդ հարցումը հարկաւոր բժշկեալին հեղինակութեամբ խնդիրը լուծելու համար չէր, այլ անոր խառնամտութեամբ անկիւ դատապարտելու. հաստատելու համար։ Բայց կոյրը չվարանիր հանարձակ յայտարարել. «Եթէ ինձի կը հարցնէք, ճշմարիտ մարգարէ մըն է»։

Այս անգամ կ'ուզեն խնդիրը փոխել, և հատատել թէ ինքզինքը բժշկեալ ըսողը՝ կոյր մուրացիկը չէ. անձերու փոփոխութեան խարդախութիւն մը եղած է։ Խաբեան խարդախութիւն մը դիմեն, բայց իրը վճռական վկայ կ'օրհնուի բժշկեալին հայրն ու մայրը հրաւիրել։ Ծառայ կը բերուին երկուքն ալ, որոնք հարկաւ այս չփոթին ժամանակ աւելորդին նստած չէին կրնար ըլլալ, և հաւաքուած բազմութեան մէջ կը գրգռեն։ Կ'սկսին ասանց հարցնել. «Նայեցէք սա մարդուն. ձեր զաւակը այս է՞, կոյր ծնած ըսած զաւակնիդ այս է՞. հապա ինչպէ՞ս եղաւ որ հիմայ աչքերը բացեն ու կը տեսնէ»։ Ծնողքը վախկոտ և խեղճ անձեր, գիտէին թէ ժողովը Յիսուսի հակառակորդն է, Յիսուսը ըսպանելու ելած է, Յիսուսի հետեւողներուն ալ պատիժ որոշած է, և այսպիսիները պիտի անիծուին և հրէական հաղորդակցութենէ պիտի զրկուին։ Անոր համար կ'զգուշանան Յիսուսի անունը բերաններնին առնել, և ոչ ալ բժշկութեան կերպը գիտցած երեւալ։ «Ինչ՞ն, թէպէտև հարկաւ ամէն բան իրենց զաւկէն լսած պիտի ըլլային. բայց չէ՞ որ իրենք գործողութեանց ներկայ եղած չէին. հետեւաբար կը բաւականան ըսել.— «Գիտեմք և կը վկայեմք որ այս մարդը մեր զաւակն է, գիտեմք և կը վկայեմք թէ կոյր ծնաւ, գիտեմք թէ մինչեւ վերջի օրերն ալ կոյր էր, բայց հիմայ կը տեսնէ, մենք բան մը չտեսանք, բան մը չեմք գիտեր. ինքը այլ ևս մեծցած է, խելահաս մարդ եղած է. ինքը հարկաւ գիտէ, իրեն հարցուցէք, Թող գիտցածը ըսէ. մեր բանը լիքը այսչափ է»։ Անձերու փոփոխութեան կեղծիքի պատրուակով գործը թաղելու փորձը պարապի ելաւ, և բժշկութեան կատարուած լինելը հաստատուեցաւ։

Նորէն կը դառնան բժշկութեան չաբաթ օր կատարուած լինելու պատրուակով գործն ու գործողը դատապարտելու դրութեան։ Նորէն բժշկեալը առեան կը բերեն. «Դուն փառք տո՛ւր Աստուծոյ, որ Սելոամի ջուրին զօրութեամբ քեզ բժշկեց, սակայն ոչ թէ այն Յիսուս ըսուածին զօրութեամբ, վասն զի մենք քննած և հաստատած ենք, թէ նա օրինազանց է, և մեղաւոր մարդ է»։ Բժշկեալը կը պատասխանէ. «Արդար է, մեղաւոր է, իմ գիտնալս բանս չէ, միայն գիտեմ թէ այդ Յիսուսը եղաւ զիս բժշկողը. առաջ կոյր էի, հիմա կը տեսնամ, այս ալ այն Յիսուսին շնորհիւ»։— «Յիսուսը ի՞նչ գործ ունի, կը կրկնեն փարիսեցիներ, Սելոամի ջուրը քեզ բժշկեց. Յիսուս ի՞նչ ըրաւ քեզի»,— «Հիմակ հիմակ պատմեցի, կ'ըսէ բժշկեալը. արդեօք չլսեցի՞ք ու կ'ուզէք մանրամասնօրէն լսել. արդեօք ձեր մտքէ՞ն ալ կ'անցնի Յիսուսի հետեւողը ըլլալ»։ Բժշկեալը՝ մէկ կողմէն համբերութիւնը հատած, միւս կողմէն ժողովականներուն մէջ ալ տարաձայնութիւնը գանուելէն քաջալերուած, վախն ու կասկածը մէկ կողմ թողած, կ'սկսի փարիսեցիները հեգնել։

Բժշկեալին այս խօսքերը փարիսեցիները կը կեռնն ու կը դայրացնեն և բարկութեամբ կը պատասխանեն.— «Դուն գնա Յիսուսի աշակերտ եղիր, խեղճ մարդ, մենք Մովսէսի աշակերտներ ենք. ամենքը գիտեն թէ Աստուած Մովսէսին հետ խօսեցաւ, Յիսուսին ի՞նչ ըլլալը, օտարկի՞ց ըլլալն իսկ չենք գիտեր»։— «Հրաշքին մեծը այս է, վայ կը բերէ բժշկեալը՝ այլ ևս ժողովականներուն հետ վիճաբանելու չափ քաջալերուած, դուք Յիսուսի ուստից ըլլալն ալ չէք գիտեր, բայց նա կոյր ծնած կոյրի մը աչուրները բանալու զօրութիւնը ունեցաւ։ Աշխարհին սկիզբէն մինչեւ հիմայ լսուած բան չէ, որ մեղաւոր մը կարենայ այսպիսի մեծ հրաշք մը գործել, որովհետեւ գիտենք որ Աստուած մեղաւորներուն խնդիրքը չկատարեր, բայց եթէ մէկը աստուածապաշտ է և Աստուծոյ կամքը կը կատարէ, Աստուած ալ անոր խնդիրքը կը կատարէ։ Եթէ Յիսուսն ալ մեղաւոր ըլլար, և Աստուծոյ սիրելի չլլար, ասանկ հրաշք մը չէր կրնար կատարել»։

Բժշկեալ կոյրին այսչափ համարձակութիւնը և օրինական խնդիրներու վրայ ժողովականներուն խելք սարսռեցնելու չափ առաջ երթալը, փարիսեցիները կը դրդռէ, և կ'սկսին զայն նախատել. «Արդէն կոյր ծնելովդ Աստուծոյ երեսէն ինկած և անիծած մէկ մը ըլլալուդ չես նայիր, և կը յանդգնի՞ս ալ մեզի բան սորվեցնել և մեր վրայ վարդապետի պէս հրամայել. գնա՛, կորի՛ր»։ Այսպէս կը վերջանայ այդ նշանաւոր հարցաքննութիւնը, հրաշքի ասուգութիւնը կը հաստատուի, Յիսուսի դէմ բան մը չկրնար որոշուիլ, և միայն բժշկեալը դուրս հանելով կը փակուի։

Աւետարանը կը գրէ. «Եւ հանին զնա արտաքո՝»։ Բայց մեկնութիւնը անորոշ կը մնայ. որովհետեւ հաւասարապէս կրնայ իմացուիլ, թէ՝ առեանէն դուրս վռնտել, թէ՝ տաճարէն դուրս հանել, և թէ՝ հաւատացեալց հաղորդակցութենէն մերժել։ Սովորաբար այդ երրորդ իմաստով կ'իմանան մեկնիչներ, ենթադրելով որ փարիսեցիներ ուզած են բժշկեալն վրայ ամենէն ծանր վճիռը արձակել։ Սակայն վերադարձնենք այդ վճիռը իմացնելու համար՝ գործածուած էր «Ի բաց կալ ի ժողովրդենէ» կամ «Ի բաց հանել ի ժողովրդենէ» բացատրութիւնը, մինչ այս տեղ պարզապէս «Հանել արտաքս» բացատրութիւնը գործածուած է, որ առաջինին բաղդատութեամբ չատ թեթեւ է, և բարեկամական զրկումէն աւելի նիւթական զրկումի իմաստ կուտայ։

143. ՅԻՍՈՒՍ ՈՒ ԲԺՇԿԵԱԼ ԿՈՅՐԸ

Ծագ. Թ. 35—38

Բոլոր այդ հարցաքննութեանց միջոցին Յիսուս մէջ տեղ չերեւիր։ Բժշկութիւնը, ժողովրդական հետաքրքրութիւնը, փարիսեցւոց մատնոյցութիւնը, և ժողովական քննութիւնը հարկաւ քանի մը օրեր տեւեցին, և Յիսուս այս քանի մը օրերուն մէջ Երուսաղէմ ալ չմտաւ, առաճարի մէջ ալ չքարոզեց։

Այդ քանի մի օրերուն մէջ բժշկեալն ալ Յիսուսի համակած, Յիսուսը չտեսած և չլսած՝ անոր պաշտպանութիւնը ստանձնած, Սինեդրիոնէն մերժուած, կերպով մը մէջտեղ մնացած, չփոթած և շատոնց վիճակ մը ունեցաւ։ Բայց անոր մարմնաւոր աչքերէն աւելի միտքին աչքերը լուսաւորուած էին, և յայտնած արութիւնը քաջալերութեան արժանի էր։ Անոր համար այս անգամ ինքն Յիսուս ուզեց զայն փնտռել և գտնալ և զօրացնել։ Բժշկեալը վերջապէս բաց աչքով կը տեսնէր իր բարերարը, և անմամբ կրնար իւր երախտագիտութիւնը յայտնել. ինչ որ յայտնած էր արդէն Սինեդրոնի մէջ Յիսուսը չտեսան։ Հարկաւ չատ խանդաղատ խօսակցութիւններ փոխանակուեցան բարերարին և բարերաբերեալին մէջ. և Յիսուս տեսնելով որ ամբոխ հաւաքի տէր է այդ բժշկեալը, ուզեց զայն եւս քան զեւս յառաջացնել աւետարանի վարդապետութեան և երկնից Արքայութեան քարոզութեանց մէջ։

Յիսուս հարցուց բժշկեալին. «Դուն Որդւոյն Աստուծոյ կը հաւատա՞»։— «Մի՞ է տիրոջ, կ'ըսէ բժշկեալը, որ անոր հաւատամ»։— «Այն՝ զոր տեսար այժմ և որուն հետ կը խօսիս, այն Օրիորդն որ քու մարմնոյ աչքերդ բացաւ, Աստուծոյ Որդին նա է»— «Կը հաւատամ, Տէր, կը հաւատամ»։ Եւ կը սկսի բժշկեալը պարանոցը ծունկի գալ։ Յիսուս ասաց. «Ես դատաստանի համար եկայ աշխարհս, որպէս զի անտեսանողքն տեսանիցեն, և տեսանողքն կուրանայցեն»։— «Ի՞նչ է դատաստանս, Տէր, կը հարցնէ բժշկեալը։ արդեօք չլսեցի՞ք ու կ'ուզէք մանրամասնօրէն լսել. արդեօք ձեր մտքէ՞ն ալ կ'անցնի Յիսուսի հետեւողը ըլլալ»։ Բժշկեալը՝ մէկ կողմէն համբերութիւնը հատած, միւս կողմէն ժողովականներուն մէջ ալ տարաձայնութիւնը գանուելէն քաջալերուած, վախն ու կասկածը մէկ կողմ թողած, կ'սկսի փարիսեցիները հեգնել։

Բժշկեալին այս խօսքերը փարիսեցիները կը կեռնն ու կը դայրացնեն և բարկութեամբ կը պատասխանեն.— «Դուն գնա Յիսուսի աշակերտ եղիր, խեղճ մարդ, մենք Մովսէսի աշակերտներ ենք. ամենքը գիտեն թէ Աստուած Մովսէսին հետ խօսեցաւ, Յիսուսին ի՞նչ ըլլալը, օտարկի՞ց ըլլալն իսկ չենք գիտեր»։— «Հրաշքին մեծը այս է, վայ կը բերէ բժշկեալը՝ այլ ևս ժողովականներուն հետ վիճաբանելու չափ քաջալերուած, դուք Յիսուսի ուստից ըլլալն ալ չէք գիտեր, բայց նա կոյր ծնած կոյրի մը աչուրները բանալու զօրութիւնը ունեցաւ։ Աշխարհին սկիզբէն մինչեւ հիմայ լսուած բան չէ, որ մեղաւոր մը կարենայ այսպիսի մեծ հրաշք մը գործել, որովհետեւ գիտենք որ Աստուած մեղաւորներուն խնդիրքը չկատարեր, բայց եթէ մէկը աստուածապաշտ է և Աստուծոյ կամքը կը կատարէ, Աստուած ալ անոր խնդիրքը կը կատարէ։ Եթէ Յիսուսն ալ մեղաւոր ըլլար, և Աստուծոյ սիրելի չլլար, ասանկ հրաշք մը չէր կրնար կատարել»։

Բժշկեալ կոյրին այսչափ համարձակութիւնը և օրինական խնդիրներու վրայ ժողովականներուն խելք սարսռեցնելու չափ առաջ երթալը, փարիսեցիները կը դրդռէ, և կ'սկսին զայն նախատել. «Արդէն կոյր ծնելովդ Աստուծոյ երեսէն ինկած և անիծած մէկ մը ըլլալուդ չես նայիր, և կը յանդգնի՞ս ալ մեզի բան սորվեցնել և մեր վրայ վարդապետի պէս հրամայել. գնա՛, կորի՛ր»։ Այսպէս կը վերջանայ այդ նշանաւոր հարցաքննութիւնը, հրաշքի ասուգութիւնը կը հաստատուի, Յիսուսի դէմ բան մը չկրնար որոշուիլ, և միայն բժշկեալը դուրս հանելով կը փակուի։

Աւետարանը կը գրէ. «Եւ հանին զնա արտաքո՝»։ Բայց մեկնութիւնը անորոշ կը մնայ. որովհետեւ հաւասարապէս կրնայ իմացուիլ, թէ՝ առեանէն դուրս վռնտել, թէ՝ տաճարէն դուրս հանել, և թէ՝ հաւատացելոց հաղորդակցութենէն մերժել։ Սովորաբար այդ երրորդ իմաստով կ'իմանան մեկնիչներ, ենթադրելով որ փարիսեցիներ ուզած են բժշկեալն վրայ ամենէն ծանր վճիռը արձակել։ Սակայն վերադարձնենք այդ վճիռը իմացնելու համար՝ գործածուած էր «Ի բաց կալ ի ժողովրդենէ» կամ «Ի բաց հանել ի ժողովրդենէ» բացատրութիւնը, մինչ այս տեղ պարզապէս «Հանել արտաքս» բացատրութիւնը գործածուած է, որ առաջինին բաղդատութեամբ չատ թեթեւ է, և բարեկամական զրկումէն աւելի նիւթական զրկումի իմաստ կուտայ։

143. ՅԻՍՈՒՍ ՈՒ ԲԺՇԿԵԱԼ ԿՈՅՐԸ

Ծագ. Թ. 35—38

Բոլոր այդ հարցաքննութեանց միջոցին Յիսուս մէջ տեղ չերեւիր։ Բժշկութիւնը, ժողովրդական հետաքրքրութիւնը, փարիսեցւոց մատնոյցութիւնը, և ժողովական քննութիւնը հարկաւ քանի մը օրեր տեւեցին, և Յիսուս այս քանի մը օրերուն մէջ Երուսաղէմ ալ չմտաւ, առաճարի մէջ ալ չքարոզեց։

Այդ քանի մի օրերուն մէջ բժշկեալն ալ Յիսուսի համակած, Յիսուսը չտեսած և չլսած՝ անոր պաշտպանութիւնը ստանձնած, Սինեդրիոնէն մերժուած, կերպով մը մէջտեղ մնացած, չփոթած և շատոնց վիճակ մը ունեցաւ։ Բայց անոր մարմնաւոր աչքերէն աւելի միտքին աչքերը լուսաւորուած էին, և յայտնած արութիւնը քաջալերութեան արժանի էր։ Անոր համար այս անգամ ինքն Յիսուս ուզեց զայն փնտռել և գտնալ և զօրացնել։ Բժշկեալը վերջապէս բաց աչքով կը տեսնէր իր բարերարը, և անմամբ կրնար իւր երախտագիտութիւնը յայտնել. ինչ որ յայտնած էր արդէն Սինեդրոնի մէջ Յիսուսը չտեսան։ Հարկաւ չատ խանդաղատ խօսակցութիւններ փոխանակուեցան բարերարին և բարերաբերեալին մէջ. և Յիսուս տեսնելով որ ամբոխ հաւաքի տէր է այդ բժշկեալը, ուզեց զայն եւս քան զեւս յառաջացնել աւետարանի վարդապետութեան և երկնից Արքայութեան քարոզութեանց մէջ։

Յիսուս հարցուց բժշկեալին. «Դուն Որդւոյն Աստուծոյ կը հաւատա՞»։— «Մի՞ է տիրոջ, կ'ըսէ բժշկեալը, որ անոր հաւատամ»։— «Այն՝ զոր տեսար այժմ և որուն հետ կը խօսիս, այն Օրիորդն որ քու մարմնոյ աչքերդ բացաւ, Աստուծոյ Որդին նա է»— «Կը հաւատամ, Տէր, կը հաւատամ»։ Եւ կը սկսի բժշկեալը պարանոցը ծունկի գալ։ Յիսուս ասաց. «Ես դատաստանի համար եկայ աշխարհս, որպէս զի անտեսանողքն տեսանիցեն, և տեսանողքն կուրանայցեն»։— «Ի՞նչ է դատաստանս, Տէր, կը հարցնէ բժշկեալը։ արդեօք չլսեցի՞ք ու կ'ուզէք մանրամասնօրէն լսել. արդեօք ձեր մտքէ՞ն ալ կ'անցնի Յիսուսի հետեւողը ըլլալ»։ Բժշկեալը՝ մէկ կողմէն համբերութիւնը հատած, միւս կողմէն ժողովականներուն մէջ ալ տարաձայնութիւնը գանուելէն քաջալերուած, վախն ու կասկածը մէկ կողմ թողած, կ'սկսի փարիսեցիները հեգնել։

Բժշկեալին այս խօսքերը փարիսեցիները կը կեռնն ու կը դայրացնեն և բարկութեամբ կը պատասխանեն.— «Դուն գնա Յիսուսի աշակերտ եղիր, խեղճ մարդ, մենք Մովսէսի աշակերտներ ենք. ամենքը գիտեն թէ Աստուած Մովսէսին հետ խօսեցաւ, Յիսուսին ի՞նչ ըլլալը, օտարկի՞ց ըլլալն իսկ չենք գիտեր»։— «Հրաշքին մեծը այս է, վայ կը բերէ բժշկեալը՝ այլ ևս ժողովականներուն հետ վիճաբանելու չափ քաջալերուած, դուք Յիսուսի ուստից ըլլալն ալ չէք գիտեր, բայց նա կոյր ծնած կոյրի մը աչուրները բանալու զօրութիւնը ունեցաւ։ Աշխարհին սկիզբէն մինչեւ հիմայ լսուած բան չէ, որ մեղաւոր մը կարենայ այսպիսի մեծ հրաշք մը գործել, որովհետեւ գիտենք որ Աստուած մեղաւորներուն խնդիրքը չկատարեր, բայց եթէ մէկը աստուածապաշտ է և Աստուծոյ կամքը կը կատարէ, Աստուած ալ անոր խնդիրքը կը կատարէ։ Եթէ Յիսուսն ալ մեղաւոր ըլլար, և Աստուծոյ սիրելի չլլար, ասանկ հրաշք մը չէր կրնար կատարել»։

Բժշկեալ կոյրին այսչափ համարձակութիւնը և օրինական խնդիրներու վրայ ժողովականներուն խելք սարսռեցնելու չափ առաջ երթալը, փարիսեցիները կը դրդռէ, և կ'սկսին զայն նախատել. «Արդէն կոյր ծնելովդ Աստուծոյ երեսէն ինկած և անիծած մէկ մը ըլլալուդ չես նայիր, և կը յանդգնի՞ս ալ մեզի բան սորվեցնել և մեր վրայ վարդապետի պէս հրամայել. գնա՛, կորի՛ր»։ Այսպէս կը վերջանայ այդ նշանաւոր հարցաքննութիւնը, հրաշքի ասուգութիւնը կը հաստատուի, Յիսուսի դէմ բան մը չկրնար որոշուիլ, և միայն բժշկեալը դուրս հանելով կը փակուի։

Աւետարանը կը գրէ. «Եւ հանին զնա արտաքո՝»։ Բայց մեկնութիւնը անորոշ կը մնայ. որովհետեւ հաւասարապէս կրնայ իմացուիլ, թէ՝ առեանէն դուրս վռնտել, թէ՝ տաճարէն դուրս հանել, և թէ՝ հաւատացելոց հաղորդակցութենէն մերժել։ Սովորաբար այդ երրորդ իմաստով կ'իմանան մեկնիչներ, ենթադրելով որ փարիսեցիներ ուզած են բժշկեալն վրայ ամենէն ծանր վճիռը արձակել։ Սակայն վերադարձնենք այդ վճիռը իմացնելու համար՝ գործածուած էր «Ի բաց կալ ի ժողովրդենէ» կամ «Ի բաց հանել ի ժողովրդենէ» բացատրութիւնը, մինչ այս տեղ պարզապէս «Հանել արտաքս» բացատրութիւնը գործածուած է, որ առաջինին բաղդատութեամբ չատ թեթեւ է, և բարեկամական զրկումէն աւելի նիւթական զրկումի իմաստ կուտայ։

ԳՐԱԿԱՆ

ՆՈՐԱԳՈՅՆ ՈՒՂՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Խորհրդանշանապաշտութիւն.— Խորհրդապաշտութիւն և Մեծարենցի «Նոր Տաղերը»

Դ.

Նախընթաց երկու յօդուածներուն մէջ մենք պարզեցինք Բնապաշտութիւն էութիւնը և յայտարարեցինք որ Խորհրդանշապաշտութիւն (symbolisme) և Խորհրդապաշտութիւն (mysticisme) արդի գրականութեան մէջ անոր երկու ալանդակ ծնունդներն եղան։ Այս երկու ուղղութիւններէն ամենէն աւելի մեղ կը հետաքրքրէ խորհրդանշապաշտութիւնը, քանի որ Միսաք Մեծարենց այդ ուղղութեան հետեւելու բուռն ձգտեր կ'ընէ գիտակցաբար թէ անգիտաբար, և մեր գլխաւոր ու էական նպատակն է պարզել այն գրական վարդապետութիւնը, որուն հետեւող կը հանդիսանայ առաջին անգամ հայ բանաստեղծ մը, ցուցնել անոր առաւելութիւններն ու թերութիւնները, և տեսնել թէ Մ. Մեծարենց իրը խորհրդանշանապաշտ բանաստեղծ ի՞նչ արժէք կը ներկայացնէ իր «Նոր Տաղեր»ով։

Խորհրդանշանապաշտութեան հեաքիր կաբելի է տեսնել հին և նոր ազգերու գրականութեան մէջ, բայց իրը գրական դպրոց ան վերջին դարերու, մանաւանդ ԺԹ. դարուն մէջ կազմակերպուեցաւ։ Ֆրանսական գրականութեան մէջ խորհրդանշանականութեան կարապետներ հանդիսացան, Ալիֆրէտ ը Վիները (1799 1863) և Շարլ Պոտլէռ (1821-1876)։ Առաջինը վիպական (romantique) դպրոցի հետեւող մըն է։ Նրանասցիք անոր կը պարտին Շէլգաբիրի գործերուն գերընտիր թարգմանութիւնը։ Ֆը Վիներ իր le Cor, la Neige, la Frégate, la Sérieuse, Dolorida, Moïse, Eloa վիպական-քնարական ստանաւորներով և Cinq-Mars, Servitnde, Stello վէպերով արուեստական գերազանց կառարելութեան հասաւ և միայն իր քանի մը անկրկնելի գրական գործերուն մէջ խորհրդանշանականութեան ձգտումներ ցուցուց։ Վերեւ յիշուած ուղղութեան ծաղման և ծաղկման մեծապէս նպաստեց Շարլ Պոտլէռ. այսպէս կոչուած է «Բառնասական» բանաստեղծութեան հարազատ զաւակը և ամենէն տաղանդաւոր ներկայացուցիչներէն մէկը, որ իր կեանքը հանձնով վերջացուց։ «Բառնասական» անունը առաջ եկած է ստանաւորներու այն ժողովածուէն, որ 1866ին հրատարակուեցաւ Parnasse Contemporain վերնագրով։ Բոդիւլ Մէնտէսի սալօնին մէջ Բառնասեանք «ապուռական անարբերութիւն մը» և «անոգի անզգայութիւն մը» կը քարոզէին՝ կեանքի բոլոր իրարամերձութեանց հանդէպ։ Այս դպրոցին պետ կը համարուէր Լէքոնդ ը Լիլ (1818-94), որուն գլխաւոր արտադրութիւններն են Poèmes Antiques, Poèmes Barbares, Poèmes Tragiques եւայլն։ Շարլ Պոտլէռ որ բարիզեան այս Պառնասի ստաւածներէն մէկը կը համարուէր Մալարմէի, Սիլվեսթրի, Մէրլայի, Ռոլինայի և այլոց հետ կը վարդապետէր որ պէտք է սիրել լերութիւնը, չարը, հակառակը և պէտք չէ հաւասալ բարոյն։ Կինը անոր կարծիքով մարդկութեան չարամիտ ապականարարն է։

Սեպտիմիսի օրէնսդիրն է Մալարմէ իր Vers et Prose (1893) գործով։ Անոր ստանաւորներուն ամբողջական ժողովածուն հրատարակուեցաւ Poésies Complètes վերնագրով։ Խորհրդանշանական դպրոցի ամենէն տաղանդաւոր ներկայացուցիչն է Բոլ Վէրլէն, որուն կեանքին մանրամասնութիւնները մեծ կարեւորութիւն ունին իր գրական ուղղութիւնը հիմնաւորելու համար։ Կատարեալ թափառաշրջիկ և բախտախնդիր մըն է Բոլ Վէրլէն, որ անհնարին պատճառով մը իր ընկերոջ ու բարեկամին դէմ անմտակ ու վայրագ ընթացքի մէջ գտնուելէն և երկար տարիներ բանտարկուելէն եռքը, աղտեցեալ արգելարանէն քիչ մը աւելի խելահան դառնալով, բայց անկէ եռքն ալ յաճախ յետին աղքատութեան և խեղճութեան մատնուելով, չրջեցաւ Ֆրանսայի և դրացի երկիրներու մէջ։ Բոլ Վէրլէնի գրած Poèmes Saturniens (1865) գրական հրապարակին վրայ անծանօթ մնաց։ Բաւական յաջողութիւն գտաւ Les romances sans paroles (1874), բայց անոր անուն անմահացուց արգելարանէն ելլելէն եռքը գրած Sagesse գործը, որուն յաջորդեցին Les Poètes Maudits, Jadis et Naguère գործերը։ Վէրլէնի վերջին գործն եղաւ Chort (1895)։ Աւելորդ է ծանրանալ խորհրդանշանականութեան հետեւող Ժան Մորէայի Կիւսդավ Բէռնի, Ժիլ Լաֆորկի, Վիէլէի, Ռոմէնպախի, Վերհէրէնի և այլ ֆրանսացի և օտար յայտնի և անանուն հեղինակներուն վրայ։ Ինչ գրական վարդապետութեան կը հետեւին սակայն այս էնպիլիսները։

Բառնասեան դպրոցին հետեւողները կեանքին ամենէն զզուելի կողմերը իրենց պատկերացումներու նիւթ կ'ընտրեն ու բնապատկերային դպրոցին հետեւողներուն պէս կը գծանային միայն արտաքին բնութեան և հոգեկան կեանքի նկարագրութեամբ։ Խորհրդանշանականութեան հետեւողներ կ'ուզէին հոգեկան կեանքի գաղտնիքները հետազօտել։ Խորհրդանշանականութիւնը հիմնուած է հոգեկան ներքին և նիւթական արտաքին աշխարհներու համեմատութեան վրայ։ Բառնասեան արուեստը իրապաշտական է, իրերու և երեւոյթներու նկարագրութիւն մըն է, խորհրդանշանականութիւնը երաժշտութեան կը նմանի և ինչպէս վերջինս հոգեկան յուզումները, զգացումները ձայներու բաղդատութեամբ կը ներկայացնէ, նոյնպէս ալ ան հոգւոյ թաքուն միտքերն ու յոյզերը բնական իրերու և երեւոյթներու ցայտուն և սակայն շատ յաճախ առօրեական նմանութիւններով կը պատկերացնէ։ Բաղդատութեան և նմանութեան եզրեր գտնելու այս մոլութիւնը, մարդկային հոգեկան կեանքը բնական երեւոյթներով ըմբռնելի դարձնելու այս մոլեգին տենչը, գոյութեան գաղտնիքներ որոնելու գունելու այս յուսահատ ջանքը, մարդկային իմացականութեան և կամեցողութեան ուղղման աչխարհի խորհուրդները քննելու այս բուռն տենչը չուռով դայն օֆիլիզմի, խորհրդապաշտութեան, սիմբոլիզմի և բացարձակ անմտութեան առաջնորդեցին։ Գաղափարներու և զգացումներու մթութիւնը պատճառ դարձաւ խորհրդանշանականութեան հետեւողներու լեզուին քերականական անհարիր, բառագիտական նորելուկ և հազուադէպ ու անծանօթ, անորոշ, մթին և ծանրաբառուկ արտայայտութեան մը ստեղծագործումին։ Դաղափարներու և զգացումներու մթութիւնը պէտք է վերացրել նաեւ շատ մը լեզուական ձեւական աղատութիւններ և սանձարձակութիւններ որոնք կը վնասեն ուղղութեան հետեւող գրագէտներու գրական արտադրութեանց մէջ։ Տաղաչափութեան վերաբերեալ տիրող քմբռնումները խախտեցին խորհրդանշանապաշտներ։ Անոնց ստանաւորները երբեմն Աղեքսանդրեան վեցչափով գրուած բանաստեղծութիւններէ աւելի երկար են և հազիւ թէ կարելի է զանոնք այլ եւս արձակէն զանազանել։ Սեպտիմիսը կը ներկայանայ մեզ իրը գրական կեանքի հիւանդագին երեւոյթ մը։ Իր գեղարուեստական ըմբռն

ուան կրթութիւնն ալ միեւնոյն յոռի ուղղութեան մէջ կը գտնուի։ Դրեթէ չկայ արուեստագիտական գիւտ մը կամ նորութիւն մը որ ազգ դիւրամատչելի չըլլայ. չկայ հաճոյք մը որ պատանեկաց դիւրամատոյց չըլլայ։ Ուստի, զարմանալու չէ երբ ազգ և լաւ ուս մարդկութեան օգուտը մատծողները մատնոգութեամբ հարցնեն թէ ազգը իրենց ապագայ հասուն սարիքներուն մէջ ինչ պիտի վայելեն, քանի որ անոնք այժմէն իրենց պատանեկութեան սարիքին մէջ հաճոյքի և զուարճութեան ամէն աղբիւր բաց ունին իրենց առջեւ։ Ներեցէք եթէ նիւթէն չեղեալ, բայց այս խնդիրն ալ սերտ առնչութիւն ունի ինձ ուղղուած հարցին հետ։ Ինչպէս որ Ֆրանսայի մեծ մանկավարժը՝ Ռուսօ, դեպի բնութիւն վերադառնալը, այսինքն բնականին համաձայն կենցաղավարութիւնը երկնային կեանքի մը նախապայմանը ցուցուցած էր, այնպէս՝ ես ալ կը յանձնարարեմ խաղալիկներն իրենց պարզութեան վերադարձնել։ Թէպէտ համոզուած եմ թէ իմ այս փափաքս, առանին կըրթութեան այս յոռի ուղղութեան մէջ, որ մեծապէս կը վնասէ մեր պատանիներուն և հակառակ է բնական յարմար կրթութեան, դեռ երկար ատեն անիրականալի փափաքս մը պիտի մնայ միայն։»

Ինչպէս ըսինք քիչ մը առաջ, չափահասներու արուեստքը նուէրին ընտրութիւնն ալ դժուար է։ Վիեննայի բարձր դասու ընկերութեան պատկանող մէկ քանի տիկիններ ալ,—որոնցմէ նոյն լրագրին կողմէ խնդրուած էր իրենց կարծիքները յայտնել այս մասին, — պատասխաններ ղրկած են որոնք հետաքրքրական հայեացքներ կը պարզեն իրենց մէջ։

Բարձրատոհմութեան պաշտօնատարի մը պատասխանի տիկինը կը գրէ. —

«Ես, ընդհանուր առմամբ, սա՝ կարծիքն ունիմ որ եթէ մէկը նուէր մը ընէ, պէտք է որ նուէրընկալին խնդիր պատճառող նուէր մը ալ, և—եթէ անոր նիւթական վիճակը սահմանափակ ըլլայ—օգտակար մը ունենայ անոր։ Շատեր կը մտածեն թէ ինչպէս և ի՞նչ տան։ Կը պատասխանեմ թէ ուրախ սրտով և անկեղծ դգացումով եղած նուէրը կրկնակի արժէք ունի։»

Վիեննայի Տանտիկնոջ Ընկերութեան նախագահ տիկինն ալ սապէս կը պատասխանէ. —

«Մոծի հարցնողին թէ ե՞ս ի՞նչ կաղանդէլէք տամ, կ'ըսեմ. Ինքզինքդ նուիրէ այսինքն քու եւէդ նուիրէ այնչափ որչափ որ, հանդարտ խորհրդածութեանդ մէկ ժամուան մէջ, արման համարիս նուիրել։ Ցիչէ՛ քու մանկութեան օրերդ, յիշէ՛ այն խիղճ զոր կը զգայիր քու տարիքիդ լարմար, գործածելի և տեւական նուէրներ ընդունած առենդ։ Ցիչէ՛ թէ որչափ ցաւ կը զգայիր եթէ չնորհակալութիւն յայտնէիր անօգուտ և հագիւ օրուան մը կեանք ունեցող նուէր մը ընդունած պահուդ։ Ցիչէ՛ չնորհակալութեան այն ջերմ զգացումները, զորս կը [illegible] ծնողդ, եղբայրդ, քոյրդ կամ բարեկամներդ օգտակար նուէր մը ընէին քեզ։ Ցիչէ՛ կաղանդի գիշերը քու ընտանիքիդ մէջ տեսած ցնծումներդ, ընտանեկան երեց անդամներէն ընդունած ընծաներդ, որոնք թէեւ ոչ այնչափ մեծագին, բայց անոնց՝ նուիրողներուն անկեղծ սիրոյն և գուրգուրանքին հաւասարիք ըլլալը գիտնալուդ համար որչա՛փ մեծ արժէք ունէին և կ'ուրախացնէին զքեզ։ Մի՛ մոռնար նաև դրամդ առջեւ դանուած աղքատները. օգտակար քան մը ասլով ուրախացուր զանոնք, և ապա առանձնութեանդ մէջ, երբ խորհիս նուէրիդ յաջող բերելիք արդիւնքին վրայ, պիտի համոզուիս թէ «տալը աւելի երջանիկ կ'ընէ մարդս, քան ընդունիլը։»

ԹԱՐԳՄԱՆ

ԱՌՏՆԻՆ ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Շաբաթական նեղ օձիք կրելն ալ կարճատեսութիւն յառաջ կը բերէ. նեղ օձիքները գլխու մէջ արիւն համախմբելով կը վնասեն ալ աչքերուն։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ ԵՒ ՀԱՍԲՈՆ

Ուաշինկդընէն կը հեռագրեն Նիւսորքի լրագիրներուն թէ Ճարոնի դեսպանատան գործակատար Պ. Միւսաօքա կը հերքէ Վանքուվէրէ առնուած այն լուրերը, որոնց համաձայն, Ճարոնի կառավարութիւնը Ճարոն պիտի կոչէ ճարոնական բանակին բոլոր այն պահեստները որոնք հիմա Մ. Նահանգները կը գրաւեն։

—Հոմէն ֆրանսական Թերթի մը ուղղուած հեռագիր մը կ'ըսէ.— Ծանուցուեցաւ թէ Հոմի ճարոնական դեսպան Պ. Թաքահիրա Ուաշինկդընի դեսպան կարգուած է, Աօքի դերակոմսին տեղ, և թէ անոր մեկնումը մօտաւորապէս է։ Ստոյգ լուրերու նայելով, Հոմի ճարոնական դեսպանը դեռ մեկնելու պատրաստութիւն չի տեսներ և թէ դիւանագիտական շրջանակներուն մէջ կ'ըսուի որ Պ. Թաքահիրայի մեկնումը տակաւին յապնի ալ չէ։

—Քանաայի Թղթատարական նախագրաք Պ. Լըմէօ, որ իր երկրին կողմէ Ճարոն ղրկուած է՝ ճարոնական գաղթականութեան սեղմումին նկատմամբ համաձայնութեան մը վրայ բանակցելու, Վիքդորիա վերադարձաւ։ Պ. Լըմէօ կը կարծէ թէ առանց այդ կարգի համաձայնութեան մը՝ ալ կարելի է լուծել արդի դժուարութիւնները։ Թօքիոյի մէջ իր կատարած քանակցութիւնները խիստ բարեկամական ոգիով մը տեղի ունեցած են։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ

Ուաշինկդընէն կը հեռագրեն Թայմզի Թղթակիցը. — «Ամերիկեան նաւատորմին վերաբերեալ վէճը, որ սկսած էր մեղմանալ, նորէն բուռն հանդամանք մը ստացաւ՝ Պ. Ռուզվէլտի կողմէ ծովային նախարարութեան ուղղուած երկու նամակներու հրատարակութեամբ։ Այդ նամակներուն մէկը խիստ պարտաւանք մը կը պարունակէ Գրուսնոյն ծովակալին դէմ, ըսելով որ հրաժարիլ առաջ իր պետքուն պէտք էր հնազանդիլ։ Պ. Ռուզվէլտ իր նամակին մէջ կ'ըսէ թէ այդ տեսակ ընթացք մը եթէ ընդհանրանայ, պիտի փճացնէ նաւատորմին դրական զօրութիւնը։ Նախագահին երկրորդ նամակը կը ծանուցնէ թէ նաւային զինուորական բժիշկները չեն կրնար տեսնել հիւանդարան-նաւերու հրամանատարութիւնը, և թէ այդ միջոցը արդէն կը գործադրուի Անգլիոյ, Գերմանիոյ, Ճարոնի և Իտալիոյ նաւատորմերուն մէջ։ Սպայակոյտի պատասխանը սպաներու և պարզ սպաներու միջեւ եղած վէճերը անշուշտ աւելի բուռն հանդամանք մը պիտի ստանան Պ. Ռուզվէլտի անկեղծ և յականջական յայտարարութեանց հետեւանքով։ Վերջապէս կ'երեւայ թէ Մ. Նահանգաց Նորքրազանին մէջ չահեկան ու օգնակար վիճաբանութիւններ պիտի կատարուին երբ Նաւատորմին ելմտացոյցը նկատողութեան առնուի։»

ՖՐԱՆՍԱ

Ֆրանսայի նախարարութեան մասնակի փոփոխութիւնը, կ'ըսէ Վիեննական Թերթ մը, նորէն կը յիշեցնէ սա պարագան թէ Ֆրանսայի ներկայ Դարէիճը Բէլմանսօ-Պոռիանի նախարարութիւն մըն է։ Նոյն Թերթը կը յարէ.— «Անշուշտ Պ. Պոռիան կոչուած է, առանց որ և է նկատումի, երեւան հանել «նոր Բանամայի» մը գաղտնի հնարքները, որոնց մասին ուշադրութիւն հրաւիրեց ծերակուտական Պ. Լը Բէվիս Տը Լըմօնտ։ Եթէ կան քաղաքականութեամբ զբաղողներ, որոնք Նկեղեցիին ու Պետութեան բաժանման օրէնքին առթիւ նիւթական չահեր ձեռք բերած են, Պ. Պոռիան, որուն պարկեշտութիւնը և կարողամտութիւնը Պ. Բէլմանսոյի պարկեշտութեան և կարողամտութեան չափ հաստատուն են, կասարելապէս պիտի կրնայ զանոնք երեւան հանել։ Ֆրանսայի համար չատ վնասակար են մասնաւորներու անխոսաւանելի արարքները։ Պ. Պոռիան, անոնցմէ կերպով գործի ձեռնարկելով, անշուշտ պիտի ցոյց տայ որ կարգ մը անհատներու պախարակելի արարքները բնաւ առնչութիւն չունին Նկեղեցիին ու Պետութեան բաժանման առաջ բերած սկզբունքներուն հետ։ Կ'երեւայ թէ Միրանա նոր դժուարութիւններու հանդէպ պիտի գանուի։ Կայսրակերութեան դատ մը եթէ բացուի կարգ մը անձերու դէմ, Պ. Բէլմանսոյի ու պաշտօնակիցներուն դիրքը պիտի կընդառոտի, որոնք հաստատուն դիրքի մը պէտք պիտի ունենան կարգադրելու Ալճեզիրասի որոշմանց հետեւանքով առաջ եկած կացութիւնը, վասն զի Միրանա պէտք եղածէն քիչ մը աւելի ձեռնամուխ եղաւ այդ խնդրոյն։»

ԱՆԳԼԻՈՅ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԸ

Անգլիոյ առեւտրական պաշտօնարանին հրատարակած նորագոյն վիճակագրութիւնքն կ'երեւի թէ դեկտեմբեր ամսուան մէջ Անգլիա ներածուած ապրանքներուն գինը 1,330,894 ոսկերիին և արտածուած ապրանքներու գինն ալ 1,332,561 ոսկերիին աւելի եղած են անցեալ տարուան դեկտեմբերի մէջ ներածուած և արտածուած ապրանքներու գիներէն։ Նախորդ տարուան մէջ 607,880,600 ոսկերիին ապրանք ներածուած էր Անգլիա. մինչ այս տարուան ներածուածին արժէքը 645,904,176 ոսկերիին է։ Նախորդ տարի Անգլիայէ արտածուած ապրանքներու արժէքն էր 375,575,338 ոսկերիին, մինչդեռ վերջացող տարուան մէջ 426,204,596 ոսկերիին ապրանք արտածուած է Անգլիայէ։ Հետեւաբար, Անգլիոյ վաճառականութիւնը մէկ միլիառ ոսկերիինը անցած է հիմա։

ՊԱՊԻՆ ՅՈՐԵԼԵԱՆԸ

Հռոմէն հեռաւեալը կը հեռագրէ Թաքի Թղթակիցը.—«Պիոս Ժ.ի յոբելեանը հանդիսաւորապէս պիտի տօնուի յուն. 18ին Ս. Պեարոսի եկեղեցիին մէջ։ Փետր. 10ին Բիէմանդէէն Հռոմ պիտի ժամանէ իտալացի ուխտաւորներու սաստկաթիւ խումբ մը։ Գերման ուխտաւորները, ինչպէս ծանուցուեցաւ, Հռոմ պիտի չժամանեն, Վաթիկանի տաճարապետ մսնսէնեէոռ Պիդէլդիի կողմէ պէլճիքացի կաթոլիկներու յանձնժողովին նախագահին ղրկուած նամակին հետեւանքով։ Այդ նամակը, որ Պապին յոբելեանին կեդրոնական յանձնաժողովին հաղորդուած է, և զոր պէտք է նկատուելութեան առնեն ամէն ազգէ կաթոլիկները, կ'ըսէ թէ այս միջոցիս պարագաները այնքան յարմար չեն ուխտաւորներու Հռոմ ժամանելուն։ Գերման կաթոլիկներու յանձնժողովը, փոխանակ ուխտաւորներու սաստկաթիւ խումբի մը, որոշեց մայիսի առաջին օրերուն քսան հոգինոց պատուիրակութիւն մը միայն Հռոմ ղրկել։»

ԻՏԱԼԱԿԱՆ "ԲՈՒԼԻԼԻԱ„ ՁՐԱՇԱՒՈՐԸ

Հռոմէն կը հեռագրեն Վիեննայի Թերթերու.— Զրոյց կար թէ իտալական Բուկիա մարտանաւը հրաման ստացած էր Մ. Նահանգաց նաւատորմին միանալ, անոր հետ Խաղաղական օվկիանոս ուղեկցելու համար։ Իտալիոյ ծովային պաշտօնարանը բացարձակապէս կը հերքէ այն լուրը։ Բուկիա՝ ամերիկեան նաւատորմին ճամբայ ելլելէն չատ առաջ հրաման ըստացած է մեկնիլ, և հիմա իր ճամբան կը չարունակէ, առանց ուրիշ ազգի նաւատորմի կամ նաւու մը ընկերացած ըլլալու։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

Մոսկուայի վաճառականները մտահոգութիւն կը յայտնեն անգլիական սէնտիքայի մը համար, որ կազմուած է տեղւոյն եկեղեցաշրջ Թրոմսէէներուն պէտք եղած ոյժը տալու նպատակով։ Անգլիական ու ինչ Ընկերութիւններ ալ կազմուած են՝ հանքերու կամ եկեղեցականութեան գործարաններու չահագործմանը համար։ Այդ Ընկերութիւնները մեծաքանակ յանձնարարութիւններ կը տանան Ռուսիոյ կեդրոնէն։ Միանգամայն Անգլիացիներուն ձեռներեցութիւնը կ'ուղղուի դէպի Ֆոֆի և անառաներու չահագործումը։ Սղաճարի Մոսկուայի Թղթակիցը կ'ըսէ.— «Իսուսերը գրեթէ չատ ջերմագին ընդունելութիւն մը կ'ընեն բրիտանական դրամագլուխներուն։ լաւ պիտի ըլլայ ընտրութիւնն մը ընել մասնագիտի և գործի այդ ահագին առատութեան մէջ։ Մոսկուայի լրագիրները այնպէս կը նկատեն թէ հարաւային Ափրիկէի և Մ. Նահանգաց սեղանաւորական անոնպատաս կացութիւնը կը հարկադրէ անգլիական դրամագլուխները՝ չահագործման նոր վայր մը փնտռելու։» Լոնտոնի սեղանաւորական Թերթ մըն ալ դիտել կուտայ թէ անգլիական վաճառականութեան և ճարտարարուեստի այսքան նշանաւոր յաղողութիւններ ժամանակի նշանները կը կազմեն։ Նոյն Թերթը կը յարէ.— «Մէկ կամ երկու տարի առաջ անգլիական Ընկերութիւն մը Ռոսսիոյ մէջ հաստատուելու համար չատ քիչ հնարաւորութիւն ունէր։ Հիմա Ռուսիոյ մէջ տրամադրութիւնները բաւական ապրեր են։ Երկու երկիրներուն միջեւ կնքուած դաշնադրութիւնը անչուշտ իրենց համար անահական նպաստաւոր հեռեւանքներ պիտի ունենայ։ Ռուսիոյ մէջ դրամագլուխներու գործածման դաշտը գրեթէ անսահման է և Անգլիա այդ մասին մեծ գերազանցութիւն մը ունի իր հակառակորդներուն վրայ՝ այսինքն թէ անգլիական դրամագլուխը անհուն և անքաղդաւելի թափէջ մը ունի։»

ՁԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՆՈՐ ՀԱՄԱՁԵՌ ՄԸ.— Ամերիկացի, Սքանտինաւացի, Իրլանդացի և ռուս բախտախնդիրներէ բաղկացած խումբ մը, իր հինգ հարիւր հոգի, ընկերաբան Բրաթերի առաջնորդութեամբ, Սան-Ֆրանչիսքոյէ մեկնելով Խաղաղական Ովկիանոսի հարաւային մասին ամայի կղզիներէն մէկուն մէջ համայնք մը կազմեցին։ Այս համայնքին պետը, որ տարին անգամ մը պիտի փոխուի պիտի ունենայ իր խորհրդականները։ Համայնքին ամէն մէկ անդամը օրական վեց ժամու հանրային ծառայութիւն մը ընելու պարտաւոր պիտի ըլլայ և տարին ամիս մըն ալ արձակուրդ պիտի վայելէ։ Այս հինգ հարիւր բախտախնդիրները ամէն տեսակ արհեստաւորներէ բաղկացած են։ Սղագիր և տոմարակալ ալ ունին իրենց մէջ։

ԹՈՒՆԱՒՈՐՈՒՄ ՄԵՏԱՂՔԱՅԻ ԳՈՒԼ ՊԱՕԼԷ.— Վիեննայի մէջ, վերջերս, կանանց վրայ զարմանալի հիանդութեան մը երեւոյթները տեսնուած էին. անդամալուծման երեւոյթներ որ միեւնոյն տեղն բերին սրունքներուն մէջ։ Բժիշկներ, որս վիճակին ենթարկուող կնոջ մը սրունքը և ոտքերուն վրայի դեղին բիծերը քննած ատեն, մեռաքսէ դեղին գուլպաները տեսնելով, կասկածեցաւ որ մի՛ գուցէ գուլպայի գոյնին զուանարիչ նիւթը մարդին մէջ թափանցած ըլլայ։ Կնոջ ոտքերուն գրգռութեան երեւոյթները առաջին անգամ անհետանալէ ետքը, վերստին երեւան ելան աւելի սաստկօրէն և կինն այդ ատեն զգալի նիհարութիւն և արիւնանուազութեան ենթարկուած էր։ Բժիշկը տեսաւ որ այդ կինը դեղին մեռաքսէ գուլպաներ կը կրէր միշտ։ Այլ կա՞ այս ոտքամ որոշեց քիմիագէտի մը քննութեան յանձնել այդ գուլպաները։ Քիմագէտն ալ մանրազնին քննութեամբ հաստատեց թէ այդ մեռաքսէ գուլպաները սաստիկ թունաւոր նիւթով մը ներկուած էին և նիւթն ալ տաք ջուրի մէջ կարելի է լուծել։ Նորանոր քննութեամբ հաստատեցաւ թէ թոյնը կնոջ ներքին գործարաններէն ծծուած է։

ՇԱՐՔԱԽ ԼՈՒՐԵՐ

ՕԼԻՎՈՒԼԷՐԻ արարողութիւնը տեղի ունեցաւ երէկ Համիսի մէջկիրակի մէջ։ Վեհ. Սուլթանը կէսօրէն նոյն մզկիթը գնաց փառաւոր հանդէսով և ուրբաթի աղօթքը կատարելէ ետքը Կայս. Պալատ դարձաւ։

ՊԱՇՇՕՆԱԿԱՆ ՁՆԵԼՈՒԹՅՈՒՄ.— Երէկ, ուրբաթ, Սէլամլըքի արարողութենէն ետքը, Վեհ. Սուլթանին կողմէ շնորհուած արտօնութեամբ, Գերմանիոյ դեսպան Պառոն Մարշալ ֆոն Պիպէրշտայն պատիւ ունեցաւ ոչ-պաշտօնապէս ներկայանալու Ն. Կ. Վեհափառութեան։

ԿԱՅՍ. ՇՆՈՐՀ.— Կայս. Իրաւէ մը հրամայեց ամսական երկու հարիւրական ղրուշ յատկացնել Իզմիրի գաւառին Ամասիայի գաւառակին Ագիաղը գիւղաքաղաքին Իրգանիէ գիւղը բնակող Այիշէ և քրոջը՝ Նաֆէէ անուններու։

ԴՈՒՐԳԱՆ ՊԱՇՕՐԱՄԸ.— Կայս. Իրաւէ մը հրամայեց Գուրբան Պայրամի առթիւ ոչխարներ տալ մզկիթներու, մեդրէսէներու և թէքէներու պաշտօնեաներուն։

—Կայս. Իրաւէ մը նաեւ հրամայեց ոչխարներ տալ՝ Կ. Պոլիս գտնուող բոլոր զինուորներուն, ինչպէս նաեւ միասով բիւրավ և անուշեղէններ։

ԻՍԼԱԳԱՅԻ նախարար Թիւրքան փաշա բոլորովին ապաքինած ըլլալով, երէկ առաւ Կայս. Պալատ գնաց և իր հիւանդութենէն մինչեւ ցոյց արուած Կայս. հոգածութեան համար երախտագիտութիւն մատուցանելով արժանացաւ Կայս. մեծարանաց։ Թիւրքան փաշա յետոյ ներկայ գտնուեցաւ Սէլամլըքի արարողութեան։

ԻՆԳԵՆԱՇԵՐՅԱ ԿԱՅՍՐ.— Օսմ. հրապարակ Բասրա էֆ. աղերսագիր մը մատուցանելով Մեծ-Եպարքոսին, արտօնութիւն խնդրեց Նանա-Բէկվէդրի, Սէրասքեր-Էրկէրիի և Լէսքալիք-Շքարայի միջեւ ինքնաշարժ կառքերով ուղեւոր և ապրանք փոխադրելու համար։ Այդ աղերսագիրը յանձնուեցաւ առեւտրական և հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան։

ԱՆԿԱԼԻՈՅ դեսպանատան մէջ, երէկ իրիկուն, Թատերական ներկայացում մը տրուեցաւ դեսպանատան պաշտօնեաներուն և անոնց ընտանիքներուն կողմէ։ Դեսպանատան սրահը չքեղապէս զարդարուած և թատերական մը ալ շինուած էր։ Երկու խաղեր ներկայացուեցան. մէկը՝ Ֆրանսերէն՝ Օգդալ Ֆէօյէի Լը Վուլպեաճհօռը և միւսն ալ անգլիերէն Ֆանթէզի մը։ Մրցնարարներուն պարեր և երգեր տեղի կ'ունենային։ Հրաւիրեալներուն տրամադրութեանը տակ ճոխ չքաղեղան մը դրուած էր։ Ներկայացումները իրիկուան ժամ կէսին մօտ սկսելով երեքին աւարտեցան։ Ներկաներուն մէջ կէս նշմարուէին Մեծ-Եպարքոս Ֆէրիտ փաշայի կրտսեր որդին. նաեւ ջրհանկիր զինուորներու ընդհանուր հրամանատար Զէյնէլեի փաշա, Կայս. Թիկնապահ Ուստա փաշա, Պլուտոյ փաշա, Հաճիրային Պարտքի Վարչական Խորհուրդին նախագահ Սըր Ասատ Պլոք, դեսպանատան պաշտօնեաներէն ոմանք և Կ. Պոլսոյ անգլիական գաղթականութեան անդամները։

—Այս գիշեր ալ Անգլիոյ դեսպանատան մէջ նորէն թատերական ներկայացում մը պիտի տրուի, որուն ներկայ պիտի գտնուին դեսպանները և պետական պաշտօնատարներէ ոմանք։

ՔԱՐԻԻՆՆԵՐԸ.— Զեռնոռ պաշտօնարանէն հրանգ խնդրուեցաւ թէ ծովի ճամբով եկած, նաւամատոյցներ ցամաք հանուած և առժամաբար մթերանոցները փոխադրուած քարիւղներու և այդ կարգի դիրքերու նիւթերու մասին ինչ տեսակ գործողութիւն կատարել և ո՛րքան տուրք առնել հարկ է, վասն զի կանոնագրին մէջ այդ մասին տրամադրութիւն մը չկայ։

ՈՌԻՍԻՈՅ դեսպանատան մէջ, երկուշաբթի դիշեր, Նոր Տարւոյ առթիւ պարահանդէս մը պիտի տրուի։

ՄԱՀ ՄԷՀԷՏ ՓԱՇԱՅԻ.— Կայս. Թիկնապահ և Զաթալճայի հրամանատար Գիւրիգ Մէհմէտ փաշա, որ հիւանդ էր, առջի օրը մեռաւ իր բնակարանին մէջ՝ Գալաթայ։ Յուղարկաւորութիւնը երէկ կատարուեցաւ։

ՄԱԽՍՈՒՍԻՆ վարչութեան կողմէ Լանտոնի մէջ գնուած շղթաները մօտերս Լանտոնէն ճամբայ պիտի ելլեն՝ Կ. Պոլսոյ Նաւահանգիստը գալու համար։ Այդ շղթաները, որոնք Այսթէֆանոսի գիծին պիտի յատկացուին, ժամը 14½ մղոն արագութիւն և ելեկտրական լոյս ունին։

—Մախսուսէի վարչութիւնը, ինչպէս յայտնի է, Պոլսոյ կողմի ուղեւորները Սիրքէճիին շղթնաւակով մը կամուրջ փոխադրել կուտար՝ Այսթէֆանոսի շղթաները փոխադրելու համար։ Նոյն վարչութիւնը նկատելով որ այդ երթեւեկութիւնը դժուարութիւն կը պատճառէ, առոր տեղ օգտա Սիրքէճիի ու Գումգարտի միջեւ փոքր շղթնաւ մը բանեցնել, որով Սիրքէճիէն Այսթէֆանոս երթալիք ուղեւորները այդ շղթնաւով Գումգարտ կ'երթան և անկէ Այսթէֆանոսի շղթաները կը փոխադրուին։

ԲՈՒՄԷԼԻՒ երկաթուղիի Ընկերութիւնը Սիրքէճիի ու Գիւշլիք Զէքմէճէի միջեւ երթեւեկելու համար 140 ընդարձակ վագոններ շինել կուտայ՝ Անատոլիի երկաթուղիի վագոններուն նման։ Առանց եօթանասունին շինութիւնը ուարտած ըլլալով, մարտի սկիզբները Կ. Պոլիս պիտի բերուին։ Այդ վագոններուն իւրաքանչիւրը 70-80 ուղեւոր պիտի կրնան պարունակել. ուր անիւ և ելեկտրական լամպարներ ունին։

ԻՍԿԻՇԷՀԻՐԻՆ կը գրեն թէ դեկտեմբերի սկիզբները տեղացած ձիւնէն ետքը, օդերը բացուեր են և մինչեւ հիմա այնպէս կը չարունակեն։

ՄԱԼԽՈՒՍԻՆ Մեքքա չոգենաւը, որ Ափրիկեան Տրիպոլսէն կուգար, երէկ առաւաւ Սէլիմիէ զօրանոցին մօտերը ժամանելուն, ծովին մէջէն մարդու ձայն մը լսուեցաւ։ Նաւապետը իսկոյն մակոյկ մը ղրկելով աղատել տուաւ այդ մարդը, որ չոգենաւ ասրուեցաւ, ուր հարկ եղած դրամները ըլլալէ ետքը նաւահանգիստի պաշտօնարանը ղրկուեցաւ։ Հոն հաստատուեցաւ թէ այդ անձը Դարամանալի թէրէ գիւղէն է՝ Սաֆոքլի անուն։ պատմեց թէ Վասիլ անուն ընկերոջը հետ մակոյկով ալիւր տարած էին Հէյպէլի։ Վերադարձին փոթորիկի բռնուելով մակոյկը չըլլեր է և ծովը ինկեր են։ սակայն չի գիտեր թէ Վասիլ ու մակոյկը ի՞նչ եղած են։

ՍԷՆԷԳԱԼԻՈՒԻ Սանոքք Պրունի սըրճարաններէն մէկը, առջի գիշերուան փոթորիկն առեւ, դեպի ծովը փլաւ։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ Վայմաա փողոցին մէջ, առջի օրը, արկած մը պատահեցաւ։ Բեւրայի վարձու կառքերէն մէկը կեցած էր Գամանաս աթարդըմանին տակ, երբ այդ չէնքին չորրորդ յարկին մէկ պատուհանին փեղկը վար ինկաւ և կառքին մէկ մասը ու կառապանին նստած տեղը խորտակեց։ Բարեբախտաբար կառապանը նոյն միջոցին իր տեղը չէր գտնուեր։

ԱԲՐԵՏՈՒԹԵԱՆ ՀԱՅՏՈՒԱՆՔԸ.— Բերա Թարլա Պաշը բնակող Միսաք աղանուն սափրիչ մը առջի գիշերը իր սենեակին մէջ մեռած գտնուեցաւ։ Բժշկական քննութեամբ հաստատուեցաւ թէ չափազանց արբեցութեան հետեւանքով սրտի կաթուածէ մեռած է։

ՈՐԴԱՑԻ Կալաթա Սէրայի բազնիքին մօտերը, առջի օրը, Թրամուէյի կառք մը կոխուեց Մառի անուն տղաքուհի մը, որ գլխէն վիրաւորուեցաւ։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ Աբաղ Ճամի թաղը բընակող Այիշէ անուն կնոջ մը սպասուհին՝ Բաքէզէ, տիրուհիին բացակայութենէն օգտուելով, տասը ասկի և ուրիշ արժէքաւոր առարկաներ գողնալով փախաւ։ Ոստիկանութիւնը իմանալով քննութեան ձեռնարկեց։

ՊՈԼՍՈՅ Զուքբար Զէյմէի կողմը, առջի իրիկունը, ոճիր մը գործուեցաւ։ Լիւղոր ու Հապիպ անուն երկու հոգի բաւական խմելէ ետքը, ճամբայ ելան դէպի Զուքբար Զէյմէ, ուր կը բնակէին երկուքն ալ։ վերջապէս մէկերնին կռիւ մը ծագելով, Լիւղոր դայրոյը քաշեց, Հապիպի աջուկը մրեց և փախաւ։ Ոստիկանութիւնը իմանալով վիրաւորը, նախնական դարմանները ըլլալէ ետքը, Ոստիկանութեան դուռը ղրկեց, բայց Հապիպ ճամբան մեռաւ, վասն զի ծանրապէս վիրաւորուած էր։ Բիչ ետքը Լիւղոր ձերբակալուեցաւ. թէեւ ուրացաւ, բայց յետոյ խոստովանեցաւ իր գործած ոճիրը։

ՔՈԱՆԱՀԱՅԱՑ.— Երէկ Պոլսոյ Պայազիտի հրապարակին վրայ մարդ մը, ոչխար գնելու զբաղած միջոցին, քսակահատ մը անոր ժամայոյցը ու չղթան չարթել փորձեց, բայց ոստիկանները զայն տեսնելով իսկոյն ձերբակալեցին։ Քսակահատը Լիմէր անուն մարդ մըն է։

ՆՈՐ ԿԱՆՈՆԱԳԻՐ

ԹԷՄԷԳԴԻԻԻ ՏՈՒՐՔԸ

Աւարիկ Թէմէդդիւի տուրքին բարեփոխեալ կանոնագիրը, որուն գործադրութիւնը հրամայուած է Կայս. Իրաւէով.

Յօդուած 1. — Նահանգներու, գաւառներու և գաւառակներուն մէջ և երկաւ հաղարէ աւելի բնակչութիւն ունեցող տեղեր գտնուող և վաճառականութեամբ ու արհեստով զբաղողները, Յրդ յօդուածին մէջ նշանակուած բացառութիւններէն զատ, Թէմէդդիւի տուրքի ենթակայ են։

Յօդ. 2.— Երկաթուղիի կայարաններու մէջ, նաւամատոյցներու վրայ և նահանգներու կեդրոններուն միջեւ եղած խնդիրներու վրայ գտնուած խաներէն, տրամներէն, քաղիններէն ու հիւրանոցներէն, ինչպէս նաև բաղնիքներէն, վաճառքի ու արմտիքի ամբարանոցներէն, որոշ տուրքի ենթակայ վաճառականներէն ու արհեստաւորներէն և արհեստագործական ամէն հաստատութիւններէն, ուր որ ալ գտնուին, Թէմէդդիւի տուրք պիտի առնուի։

Յօդ. 3.— Թէմէդդիւի տուրքէն զերծ են աէրութեան կողմէ յանձնուած վարժարաններու և պաշտօնական արտօնութեամբ բացուած մասնաւոր վարժարաններու մէջ գիտութիւն, արհեստ և լեզուագիտութիւն ուսուցանողները, վարժարաններուն ուրիշ տեսակ պաշտօնեաները, հեղինակները. գաւառակները, գիւղախումբերը և գիւղերը գտնուող բժիշկները ու դեղագործները, բոլոր առնանաթոյժերը, կին դայակները, պաշտօնական ու մասնաւոր հիւանդանոցներու և օրանոցներու պաշտօնեաները, թաղապետութեան միջոցաւ արձանագրուած «բէնճպէր»ներ, ուրիշ տեսակ տուրքի ենթակայ ոգելից ըմպելի պատրաստողները. ոգելից ըմպելի, ծխախոտ ու դրոշմաթուղթ ծախողները, որսորդները, ձուկ որսացողները, նաւաբերները, նաւավարները, հանքի արտօնատէրերը, հանքի չահագործման ընկերութիւնները, ապարակի այն տէրերը որոնք իրենց բերքերը, առանց խանութ և մթերանոց բանալու իրենց ագարակին, կամ քաղաքներու և գիւղաքաղաքներու և կամ վաճառատեղիներու մէջ կը ծախեն։ Նաև իրենց անասունները սնուցանող փարախի տէրերը, քաղաքներու և գիւղաքաղաքներու մէջ գտնուող բոլոր երկրագործները, հովիւները, այգեպանները, պարտիզպանները, մենաշնորհով հաստատած ընկերութեանց մէջ ծառայողներէ անոնք որ երեք հարիւր դրուշէն նուազ ամսաթոյլ կը առնան, և տասնրկինգէն վար տարիք ունեցող բոլոր գործաւորները։ Սակայն առանցմէ անոնք որ ուրիշ առեւտրով մը և արհեստով մը կը զբաղին, անոր վերաբերեալ տուրքին ենթակայ են։

Յօդ. 4.— Տարւոյն մէջ արձակուած զինուորները և պահեստայինները նոյն տարուան Թէմէդդիւին ենթակայ չեն ըլլար։ Մարտ 1էն եռաքը զէնքի տակ կոչուած այն զինուորները ու պահեստայիները, որոնք Թէմէդդիւի տուրքի ենթակայ են, եթէ զանձման ժամանակը եկած չըլլալով տուրքերնին վճարած չըլլան, առանց նոյն տարուան տուրքերը կը ջնջուին Իսաբէի ժողովներու տեղեկագիրներուն վրայ։

Յօդ. 5.—Նահանգներու կեդրոններուն մէջ՝ ատիթէբարներէն և տուրքի ու զանձմանց Տնօրէններէն, գաւառներու կեդրոններուն մէջ՝ հաշուակալներէն և տուրքի ու զանձմանց պաշտօնեաներէն և գաւառակներու մէջ Մալ Մուհիրներէն տուրքի քարտուղարներէն (Մալ Մուհիրի օգնականները) և զանձման պաշտօնեաներէն կազմուելիք յանձնաժողովներ կ'որոշեն Թէմէդդիւի տուրքը։ Այդ տուրքը երկու մաս է. առաջին մասը յետագայ ցուցակին համաձայն կը գանուի.

Սեղանաւորներ և սեղանաւորական գործերով զբաղող ընկերութիւններ և անձեր, մեծաքանակ առեւտրի ընող ամէն տեսակ ապրանքի, արմտիքի, խաղողի, թութի վաճառականներ և այդ տեսակ գործառնութիւններով զբաղող ընկերութիւններ. ամէնէն կարեւորները մասնաւոր դասակարգ 5000, Ա. դասակարգ 3000. Բ. դասակարգ 1500, Գ. դասակարգ 750։

Լուսաւորիչներ (գաւառները գրասենեակներու համար) Ա. 400, Բ. 250, Գ. 150։

Շոգիով, ջուրով, ելեկտրականութեամբ և ուրիշ արհեստական միջոցներով բանող գործարաններ. ամէնէն կարեւորները մասնաւոր դասակարգ 2500, Ա. 1500, Բ. 1000, Գ. 500։

Գանիրի, օճառի, ձէթի, մաքարանի, կաթի, իւղի ևն. գործարաններ Ա. 500, Բ. 400, Գ. 300։

Քաղաքի ու գիւղաքաղաքի շրջակայքը գտնուողներէն մի պիտի առնուի. — Ջաղացք Ա. 200, Բ. 150, Գ. 100։ Հողմաղաց Ա. 75, Բ. 50, Գ. 25։

Ջուրով ու շոգիով շարժող ալոցաքարներ Ա. 500, Բ. 250, Գ. 100,

Ցանձնակատարներ և քամպիրի միջնորդներ և գործակալներ Ա. 2000, Բ. 1000, Գ. 500։

Կալուածի, առուծախի միջնորդներ և էմանէթիներ

ՏԱՐԵԳԼԽԷՆ ՅԵՏՈՅ

Հարկ կայ ըսելու որ մեր երկու Թերթերն ալ ինչ ճշմարիտ հաճոյքով ու սրքան բուռն հեառաքրքրութեամբ կը կարդացուին մեր ընթերցողներուն կողմէ։ Ու ինչու՞ այդպէս չըլլայ, քանի որ չորրորդ էջի Թերթերուն մէջ սիրոյ ու դրամի պայքարն է որ կը մղուի այնքան յաջող պատկերացումով և դէպքերու ճարտար հիւսուածքով։ Իսկ առաջին էջի Թերթերը, որ տարօրինակ առասի մը շուրջը կը դառնայ, անհամբեր ու ծարաւեղ հեառաքրքրութիւն մը կ'ազդէ ընթերցողներուն, և իրաւամբ կ'ուզուած է այս տարուան ամէնէն զգայացուցիչ վէպը։ Ինչպէս ամէն բան վերջ մը ունի, նոյն իսկ ամենէն գեղեցիկ բաները, մեր առաջին էջի Թերթերը, Դեղին Սենեակին Տուամը ալ քիչ առնէն պիտի աւարտի, և անոր տեղ պիտի սկսինք հրատարակել այնպիսի Թերթոն մը, որ ինքզինքը փնտռել պիտի տայ, առանց աղմկալից ռէքլամներու և կանխիկ տարփողանքներու։ Վէպին ու հեղինակին անունը յառաջիկայն պիտի յայտնենք, նկատելով որ մեր ընթերցողները արդէն իսկ վարժուած են անհամբերութեան, մեր հրատարակած այնքան հեառաքրքրաշարժ վէպերու ընթերցումով։

ԿԱՅՍ. ՇՆՈՐՀ

Գոնութեամբ կ'իմանանք թէ Վեհ. Կայսրը բարեհաճած է գաւառային հեռաւոր ուրթը Առաջնորդներուն և Առաջն. Տեղապահներուն շնորհել Մէճիտիէի Գ. կարգի պատուանշան, ի վարձ իրենց բարեաց պաշտօնավարութեան.— Թորգոմ Ծ. Վ. Գիլիզեան (Առաջնորդ Սեբաստիոյ), Կարապետ Ծ. Վ. Մազլումեան (Առաջն. Տեղապահ Գանձակ-Գաղբէխորի), Երուանդ Վ. Փէքտահճեան (Առաջն. Տեղապահ ԲէյՇԹահի-Ա.Ֆ. Գարահիսարի), Արտաւազդ Վ. Գալէնտէրեան (Առաջն. Տեղապահ Եւդոկիոյ), Մեհրուժան Վ. Աչխարունի (Առաջն. Տեղապահ Արաբկիրի), Սահակ Վ. Օտապաշեան (Առաջն. Տեղապահ Ամասիա-Մարզուանի), Կորիւն Վ. Եսայեան (Առաջնորդ Մարաշի), Գէորգ Ծ. Վ. Իբրահոսեան (Առաջն. Տեղապահ Բաղերդի)։

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ ՀԱՅՐը այսօր նախագահեց Մայր Եկեղեցւոյ տարբերութիւններուն Որդւոց Որսման տօնին առթիւ, համանուն տաճարին մէջ։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ Հոգաբարձութիւնը փառակազմ և ասկզօ «Ընդարձակ Օրացոյցներ պատրաստել տալով Նոր Տարւոյ առթիւ ղրկած է Ս. Պատրիարք Հօր, շնորհաւորական յատուկ նամակով մը։

—Հոգաբարձութիւնը որ ամէն տարի սովորութիւն ունէր փառակազմ Օրացոյցներ ղրկել նաեւ Էջմիածին՝ Ս. Կաթողիկոսին, այս տարի եւս Նոր Տարիին առթիւ Օրացոյցներ ղրկած է Կաթող. Տեղապահ և Սինոդին նախագահ Տ. Գէորգ արքեպս. Սուրէնեանի։

ԴՊՐԵՎԱՆՔԻՆ Փոխ-Վանահայր Տ. Բարգէն Ծ. վրդ. Կիւլէսէրեան տեղեկագրով մը յայտնած է Ս. Պատրիարք Հօր թէ՝ վանքի Լաղացքի մեքենան խանգարումներու հետեւանքով լաւ արդիւնք չի տար, և եթէ անմիջական կերպով չը նորոգուի, ա՛լ աւելի պիտի վնասուի և աւելի մեծ գումարով մը կարելի պիտի ըլլայ նորոգել զայն։ Ս. Պատրիարք Հայրը այս պարագան հաղորդելով մեքենագէտ Ճօն էֆ. Ցարութիւնեանի, խնդրած է որ նորոգութեան համար հարկ եղած միջոցներն ու դիւրութիւնները ցոյց տայ։

—Դպրեվանքը տարեկան 150 թէնէքէ քարիւղ կը ստանէ. Ս. Պատրիարք Հայրը մասնաւոր նամակով մը խնդրած է Դրիգոր էֆ. Կիւմիւլէրճեանէ, որ վանքին այդ կարեւոր պէտքը հոգալու չնորհը ընէ։ Կիւմիւլէրճեան էֆ. պատասխանելով Ս. Պատրիարք Հօր այս նամակին, պատրաստակամութիւն յայտնած է՝ հարկ եղած միջնորդութիւնը ընել։ Դպրեվանքին նեարդուելիք քարիւղին ճրագէս հայթայթուելուն համար։

—Պատրիարքարանէ գրուեցաւ Տ. Փառէն Վրդ.ի, որպէս զի Ուրֆայէ մեկնի և Պոլիս գայ, մեկնելու համար Դպրեվանք, որուն մասնաւորապէս տեսչութիւնը յանձնուած է իրեն։

ԵՐԶՆԿԱՑԻ առաջն. փոխանորդը ասկէ առաջ ծանուցանելով տեղւոյն Քաղ. և կրօն. ժողովներու նորոգ ընտրութիւնը, հաստատութեան կանոնակ խնդրած էր։ Ս. Պատրիարք Հօր յանձնարարութեամբ այդ կոնդակները երէկ գրուեցան և ղրկուեցան Երզնկա։

Տ. ԵՂՆԻԿ Ծ. Վրդ. ԴԱՒԼԱԲԱՐԽԱՆ, Գաբրիէլ էֆ. Նէյթէրճեան և Բարթող էֆ. Թէլեան, որոնք Պատրիարքարանի կողմէ Սագաեան կտակի Ցանձնաժողովի անդամ կարգուած էին, երէկ բանակցութիւններ կատարեցին հանգուցեալ Սագաեան Սիլիքան էֆ.ի քրոջ, Օր. Սրբուհի Սագաեանի և անոր փոխանորդ Մանուկ էֆ. Տէր Յակոբեանի հետ։

ՀԱՅ-ՀՌՈՄԷԱԿԱՆԱՑ Կ.-Պատրիարք Տ. Սապպաղեան Սրբազան երէկ կայս. Պալատ գնաց։

«ՇԱՊԻՆ ԳԱՐԱՀԻՍԱՐԻ ՄՏՈՒՈՐԱԿԱՆԸ».—Արեւելքի մէջ «Շապին Գարահիսարի Մաուրականը» խորագրով տեղեկագրական յօդուած մը գրուած էր, բայց հոն կարդ մը թիւրիմացութիւններ կային։ Նախ՝ մեր դպրոցը «Մուշեղեան» չէ կոչուիր, այլ Ս. Փրկչեան ազգ. վարժարան, որպէսզի եւս մի դպրոցը Պիւլպիւլ Թաղը գտնուող Ս. Փրկիչ եկեղեցիին կը պատկանի և անկէ առած է իր անունը. իսկ «Մուշեղեան» բառը կամ անունը՝ զոր յօդուածագիրը գործածած է՝ տակէ 20—25 տարիներ առաջ ծնօղ մեծ հրդեհէն այրած, Մայր. եկեղեցիի շրջափակին մէջ գտնուող դպրոցին անունն էր։ Յօդուածագիրը չեշտած էր յիշեալ դպրոցի չէնքին անյարմար ու աննպատակ ըլլալը. անոր գրածներու իրաւացիութիւնը հաստատելու համար կ'աւելցնենք նաեւ թէ՝ դպրոցին տեղը օրնախ ալ է, որուն հեռաւանքով չէնքը ծած է և միայն քանի մը սիներու օգնութեամբ՝ առկախ կը կենայ հոն գանուողներուն կեանքը ամէն պարագայի տակ վտանգի մէջ թողլով։ Շեշտուած էր նաեւ դպրոցին միւս թաղերէն հեռաւորութիւնը և ճարան մէջ տեղի ունեցած դժուարութիւնները, որոնք արդար և չեշտուելիք կէտեր են, մանաւանդ աղքատիկ ուսանողներուն քաշածները։ Ասոնց կցած է նաեւ «Վարժարանին ուսումնական և բարոյական վիճակէն չատ աւելի թերի են մաքրութիւնն ու առողջութիւնը», իբր թէ ուսումնական և բարոյական գոհացուցիչ վիճակ մը ունենար և միայն այս վերջինները պակաս ըլլային։ Դպրոցը չունի պէտք եղածին չափ ուսումնական և բարոյական բարձր մակարդակ մը։ «Թվելի է նաեւ որ հինգերուն մէկ յոսի սովորութիւնը բոլորովին վերցուցած են (Գարահիսարցիներ) այն է ամէն տարի ուսուցիչ փոխել առանց դնահատելու անոնց կարողութիւնը կամ հանգնալու անոնց անկարողութիւնը»։ Շիտակը ըսելիք չկայ. յօդուածագիրը ինքզինքը խաբած է, բայց գոնէ Արեւելքի ընթերցողները թո՛ղ չխաբուին թէ Շ. Գարահիսարցին չի կրնար դնահատել վարժապետ մը՝ որ արժանի է գնահատումի։ Շ. Գարահիսարցին յարգանքով կը տիրէ քանի մը տասնեակ տարիներ առաջ պաշտօնավարող Յոսեփ էֆ.ի և անոր նման իրապէս ու դրապէս արդիւնալի պատուղներ արտադրող ուրիշ կարող ուսուցիչներու անունները։ Իրաւ է թէ չուտ վարժապետ փոխելը դպրոցի մը կանոնաւորութիւնը աննպատակ պայմաններու կը մատնէ։ Յեռոյ յօդուածագիրը չատ առատաձեռնօրէն կը շռայլէ իր գովեստները։ Ս. էֆ. Պեարուեան բաւական բեղուն և արդիւնաւոր գործունէութիւն մը ունեցած է իր հանած շրջանաւարտներով կ'ըսէ, մինչդեռ անոր հանած շրջանաւարտներուն մէկ մասը որ բաւական աղէկ դիրքերու տիրացած է, չեմ կարծեր թէ Պեարուեան էֆ.է տուած դաստիարակութեան ու գիտութեան շնորհիւն էր, այլ անոնց ուրիշ դպրոցներու հետ ունեցած յարաբերութիւնն ու ինքնաշարժացումն էր պատճառը։ «Գարահիսարի կրթական յառաջդիմութեան մէջ մեծ բաժին ունի նաեւ Առաջնորդ Տ. Սմբատ Ծ. վրդ., որ իր կողմէ բնաւ շանք և հոգածութիւն չի խնայեր թեմին ուսումնական և մասաւորական զարգացման համար։» Խոստովանինք թէ, որչափ որ եւ ինքզինքը կը ճանչնամ՝ Գարահիսարի մէջ կրթական յառաջդիմութիւն տեսնուած չէ դրապէս. մեծամասնութեան գաղափարներուն մէջ կայուն ու նեղած վիճակ մը կը տիրէ, քանի՝ տիրացու վարժապետներէ յուսախաբ եղած էր հասարակութիւնը։ Երկու երեք տարիներ առաջ հաղիւ քիչ մը կանոնաւոր ուրիշ սկսած էր դպրոցը, և ահա անոր կարեւոր սիւները կազմող անձերը կը բաժնուէին անկէ ու հոգածութիւն չեն նայում և կրթական յառաջդիմութեան մէջ մեծ բաժին ունեցող Առաջնորդ Հայր Սուրբը անհոգ ու անտարբեր կը կենար մինչեւ այն տեսն՝ երբ անոնցմէ մէկը ուրիշ դպրոցի մը հետ պայմանագրած մեկնելու կը պատրաստուէր։ Հայր Սուրբը այս պարագային կը տիրէր զայն որ պայմանագրութիւնը դրժէ ու չերթայ։ Եթէ Առաջնորդը կրթական տեսակէտով յիշատակելի գործ մը գործած պիտի ըլլար, ան ալ նորաչէն դպրոցը հմանատ կերպով մը սկսիլ ու գլուխ հանելն էր, սակայն մինչեւ այժմ այդ ջանքերը ապարդիւն մնացին։

ՕՐՈՒԱՆ ընթերցանութեան միակ գիրքը դարձած է հիմայ «ԱՄԷՆՈՒՐ ՏԱՐԵՑՈՅՑԸ», իր բովանդակութեան պէսպիսութեամբը։ Ամէն դասակարգի և ամէն հասակի յարմարող այս դիւթական Տարեցոյցին հեղինակը՝ Թէոդիկ գաղանիքը գտած է արդարեւ զայն թէ՝ զբօսալի դարձնելու և թէ՝ պիտանի։ Եւ չափազանցութիւն չըլլար երբ ըսենք թէ չուսնեցողը պիտի ղլայ քիչ օրէն, որովհետեւ մեծաքանակ ապառումէն՝ աւարտելու վրայ է այդ «մանանա՛յ» հատորը։ Կ'իմանանք թէ հրատարակիչները անգործադրելի կը թողուն գաւառական չատ մը յանձնարարութիւնները... ապառիկ ըլլալուն համար։ Կրկնելու հարկ չկայ, չի ղղլար գնողը այս համով հոտով պարունակութեամբ պատկերազարդ և սառաբ հատորը, զոր արժա՛ն է կոչել Տարեցոյցներու Տարեցոյցը...։

Ի ՀԱՆԳԻՍՏ ՀՈԳԻՈՑ

ԴԵՐԱՊԱՀԱՑԱՌ

Տ. ՊԵՏՐՈՍ ՎՐԴ.Ի ՍԲԷԼԵԱՆ

յառաջիկայ կիրակի, 30 դեկտեմբերի, առաւօտեան ժամը 5ին, հանդիսաւոր պատարագ և պաշտօն պիտի մատուցուի Օրթաքէօյի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ մէջ։

Հոգեհանգստեան սոյն պատարագը և պաշտօնը պիտի կատարուի եռաձայն երգեցողութեամբ Զիլինկիրեան պատուաբժան խմբին։

Կը խնդրուի այն ամէն ազգայիններէ որք կը փափաքին իրենց յարգանքը մատուցանել Հանգուցեալին յիշատակին՝ ներկայ գտնուիլ առաջիկայ հանդիսին։

ԹԱՂԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ
Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ
Օրթաքէօյի և Մխիթարեանց
(Կնիք)

Օրթաքէօյ, 26 դեկտ. 1907

ՀԱՆՐԱԳԻՏԱԿ ԱԼՊՕՄ

Շքեղ և մաքուր տպագրութեամբ և հատ ու ողորկ Թղթով լոյս տեսաւ 1908ի «Հանրագիտակ Ալպօմ»ը, որ դարձուած է Պատրիարքներու, եպիսկոպոսներու, բժիշկներու, արհեստաւորներու, խմբագրապետներու, տպարանապետներու, երաժիշտներու, դերասաններու և վերջապէս «Հանրագիտակ»ի այս բացառիկ Թիւը խմբագրողներու և յարգողներու շատ յաջող պատկերներով։ Տասը հատ և մեծագիր թուղթերէ կազմուած է «Հանրագիտակ»ի բացառիկ Թիւը, որուն պատկերները տպուած են Սեւվեթի Ֆիկունեանի տպարանին մէջ։ Այս տասը թուղթերէն մէկ էջին վրայ պատկերներ դրուած և քովընտի էջին վրայ պատկերներու իւրաքանչիւր խումբին վերաբերեալ՝ Լիլյան, Թէոդիկի և Սարգիս Մագաեանի կողմէ գրուած են օրամիտ գրուածներ։ Շնորհաւորելի է «Հանրագիտակ»ի խմբագրութեան այս ինքնատիպ գործը։

Գաւառական յանձնարարութիւններ բացարձակապէս ԿԱՆԽԻԿ կ'ըլլան։

ՆՈՐ ՀԱՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Մատանեք երիտասարդ բանաստեղծ Մերուժան Պարսամեանի բանաստեղծութեանց երկրորդ հատորը «ՊԱՅԾՐԱՆԴԵՐԻ ԾԱՂԻԿՆԵՐ»ը։ Զ. Ն. Պէրպէրեան տպարանէն մաքուր տպագրութիւնով մը լոյս տեսած այս սիրուն հատորը, կը բաղկանայ 60ի չափ բանաստեղծութիւններէ և կը ծախուի 5 ղրուշի։ Կը գտնուի բոլոր գրավաճառներուն քով։

*** Մատանեք նոյնպէս անգլիացի հեղինակ Լորտ Էվպրիի (Ճօն Լբոյք) «Կեանքի գործածութիւնը» անուն գործին հայերէն թարգմանութիւնը, զոր կատարած է Կրթ. Նախարարութեան գրաքննիչ Գրիգոր էֆ. Ոսկեան։ Զարդարեան գրատան կողմէ հրատարակուած այս գործը, որ կը բաղկանայ 174 երեսներէ, կը ծախուի 7 ղրուշի։

ԱԶԴ.— Յաւաջիկայ Երեքշաբթի, Յիսուս Փրկիչ Մայր Եկեղեցւոյ օծման եօթանասներորդ յոբելեանի Տարեդարձին առթիւ, Ամեն. Գէորգ Հայրապետ Տէրն մեր Գողոս Պետրոս ԺԲ. Սապպաղեան՝ Կաթողիկոս և Պատրիարք Տան Կիլիկիոյ, ժամը 5ին (Ը. Թ.) Զանազան Պատարագ պիտի մատուցանեն, և ապա Հոգեհանգստեան Պատշաճ պիտի կատարուի վասն հոգւոց բարերարաց և չնորհաց եկեղեցւոյս։ Կը հրաւիրուին ՅՅ. Քահանայք և բարեպաշտ հաւատացեալք ներկայ գտնուելու սոյն մխիթարական արարողութեանց։

Դալաթիա, 25 Դեկտ. 1907
Թաղականութիւն
Յիսուս Փրկիչ Մայր Եկեղեցւոյ

ՄԱՍԻՍ Գրական Շաբաթաթերթի այս շաբաթուան Թիւը հրատարակուեցաւ հետեւեալ ճոխ և շահեկան բովանդակութեամբ.— Ինկածներ. Ինոքի Արժէն.— «Մասիսի» պարբերաւոր գրական մրցումին արդիւնքը. Խմբ.։— Ձշգրտագրած. Շ. Սիմոնեան։— Պուտտայի Արցունքները. Մերուժան Պարսամեան։— Ալփիսարանութիւն. Յ. Ալփիար։— Սերոյ բնաւանցութիւնը (Արթուր Շոպենհաուէրի) Զարեհ Նեմզէ։— Իշանեթիերեան փիլիսոփայութիւնը. Գ.։— Սեր-Սիմիրոյ. Հաճի Հայնէ։ «Մասիս»ի հանդիսաւորական էջը։— «Մասիս»ի մասնաւորներուն առաջին հրատարակութիւնը. խմբ.։— Իրմիրեանց գրական մրցանակը։ Բաժանորդագրութիւնը կանխիկ է։ Ուղղել Ձրի նմոյշ մը։ Հասցէ՝ Պաղատ Ալի Ճատտէսի, Թիւ. 38։

ԴԱՎԱՆԻ տղոց և դպրոցականներու հանդէսին 33րդ Թիւը հրապարակ ելաւ. հետեւեալ ճոխ բովանդակութեամբ և պատկերազարդ.— Սարդն ու Շերամը՝ Ազէքսանդր Փանոսեան։ «Մաղիկ»ի համար (պատկերով) Մ. Պ.։ Ֆլորէնս Նայթինկէլի պատմութիւնը (Անգլերէնէն) Յ. Ազատեան։ Հին կրեմլիս՝ Հերանոյշ Արշակեան։ Ժողովրդական հանելուկներ՝ Հ. Թիւիթիւնեան։ Հօր մը տառապութիւնը (Արաբական պատմութիւն) Ա. Կոստանեան։ Մերոնին և երկտասարդները՝ Թորգոմ Ե. Կիւրճեան։ Գլուխի հանդարտարան (Լանկեստերի ծագումը)։ Մայլ և ոչխատաբեր տղան։ Հանելուկ եւայլն։ «Մաղիկ»ի առաջիկայ Թիւը կարդանգի առաջիս հրապարակ պիտի կալնէ սոյն կատարուելի վասն հոգւոց բարերարաց և չնորհաց եկեղեցւոյս։ Կը հրաւիրուին ՅՅ. Քահանայք և բարեպաշտ հաւատացեալք ներկայ գտնուելու սոյն մխիթարական արարողութեանց։

Դալաթիա, 25 Դեկտ. 1907
Թաղականութիւն
Յիսուս Փրկիչ Մայր Եկեղեցւոյ

Տեր և Տիկին Գրիգոր էֆ. Շաքարեան, Արայ էֆ. Շաքարեան, Տեր և Տիկին Սերուն էֆ. Քէմհաճեան և զաւակունք, Հայկ էֆ. Փափազեան և Համսոյն Շաքարեան, Քէմհաճեան, Փափազեան, Գարագաշեան և Քէչտիմալճեան ընտանիքները ցաւի սիրտ կը ծանուցանեն զգառնաղէտ մահն՝

ՄԱՀՏԵՍԻ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ էֆ. ՇԱՔԱՐԵԱՆԻ

որ կնքեց իր մահկանացուն երէկ երեկոյ ի Նշան-Թաշ.

Յուղարկաւորութեան տխուր հանդէսը պիտի կատարուի Կիրակի, 30 Դեկտեմբեր 1907, ժամը 8½ին (Ը. Թ.), ի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցի Բերայի, ուր արդէն փոխադրուած է հանգուցեալին մարմինը և անտի պիտի ամփոփուի Շիշլիի ազգ. գերեզմանատան իր ընտանեաց յատուկ դամբարանին մէջ.

Բերա, 28 Դեկտեմբեր 1907

Կը խնդրուի ծաղկեվնաւոր չղրկել

ՕՐԻՈՐԴ ՄՐԲՈՒՀԻ ՔԻՐԷՃՃԵԱՆ

ԴՈՒՍՏՐ՝ ՀԱՆԳՈՒՑԵԱԼ ՍՏԵՓԱՆ ԱՂԱ ՔԻՐԷՃՃԵԱՆԻՆ ԵՒ ՔԵՆՆ՝ ՎԱՍԵՄ. ՏՔԹ. ՍԱՄՈՒԷԼ ԽԱՆԻ

Յեռ երկարատեւ հիւանդութեան, կնքեց մահկանացուն, երէկ գիշեր, իր սուգ հանկելով իր քոյրերը՝ Տիկին Եւնիկէ Սամուէլ Խան և Օր. Եպրաքսէ Քիրէճճեան։

Յուղարկաւորութեան տխուր հանդէսը պիտի կատարուի Կիրակի, 30 Դեկտեմբեր 1907, ժամը 7½ին (Ը. Թ.), Եենիքէօյի Ս. Աստուածածին Եկեղեցին՝ ուր փոխադրուած է հանգուցեալին մարմինը, ուրկէ պիտի փոխադրուի Բերա, Շիշլիի Ազգ. Գերեզմանատունը, ընտանեկան յատուկ դամբարանին մէջ ամփոփուելու համար։

Պէրէնիա, 28 Դեկտեմբեր 1907

Դրանոր.— Շնորհեալ կամարջին կը մեկնի՝ Պէրէնիայի համար՝ ժամը 3ին 6ին (Ը. Թ.)։

Մահազդ չընդունողներէն կը խնդրուի ներկայս իբր այն նկատել։

Ս. ՓՐԿՉԵԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հոգաբարձութիւնս շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ՝ առաջիկայ Նոր Տարւոյ և Ս. Ծննդեան տօնի առթիւ տեղի ունենալիք այցելութեանց պաղատանքներուն զերծ մնալու համար ի նպաստ Հիւանդանոցիս հետեւեալ նուէրներն եղած են.— Գրիգոր Մ. Յակոբեան, Միհրան Սեւէան, Միասք Ա. Խիւտավերտեան 27ական, Ապրօ Շատան 25, և Աբէլ Կիւլէկեան Ընկ., Մհի. Ալիքսան Ալիքսանեան, Աստուածատուր Հարոնց, Աստուածատուր Մեհրմիկեան, Ադամ Ն. Գարակէօզեան, Ադամ Տանիէեան, Արմենակ Մ. Մանուկեան, Արմենակ Փափազեան, Արշակ Գէորգեան, Սրասաչէս Մկրտեան, Ադրատչէս Ֆնտաղեան, Աւետիս Ս. Կիւլպենկեան, Աւետիս Սպէնկեան, Բարեսէր ոմն, Բարեսէր ոմն, Բարեսէր ոմն, Բարեսէր ոմն, Բարեսէր ոմն, Բարսեղ Թէքէեան, Բարսեղ Կիւլպենկեան, Բիւզանդ Մազլումեան, Բիւզանդ Ս. Թերզեան, Գառնիկ Աստուածատուր, Գառնիկ Ճեխմիրճեան, Գառնիկ Սարգիսօֆ, Գառնիկ Սեպուհեան, Գասպար Ալպանեան, Գարեգին Գ. Մելիքեան, Դէորդ Ալիքսանեան, Գրիգոր Դառնակերեան, Գ. Կ. Մ. Գալենտերեան 20ական զրշ.։ (Շար.)

ՓՈՒՆՋ այս շաբաթ օրուան Թիւը հրապարակուեցաւ շահեկան բովանդակութեամբ.— Յօդուածներ ունին ի մէջ այլոց Մեհրսան Գիւբէճեան, Ս. Գափամաճեան, Ե. Ցեմրճիպաշեան, Մինաք Մեծարենց, Վահան Ալան, Բարսեղ Խաչէրեան և այլք։ «Փունջ»ի այս Թիւը կը պարունակէ հոգեբոյս Հիմնադիր Համբարձում Ս. Ալամճեանի կենդանագիրը՝ խմբագրական յօդուածով մը՝ գրուած Սիմոն Հ. Ալամճեանի կողմէ։

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

(Վիեննայի թերթերեն, յունվ. 9)

ՋԱԲՈՆ ԵՒ ԱՄԵՐԻԿԱ

ԲԷՐԼԻՆ, 7 յունվ.— Ուսինկդընէ կը հեռագրեն թէ Ճաբոնի մասին տարածուած պատերազմական լուրերը Եւրոպացոց չանդիսական յերիւրանքն են։ Բանակցութեանց մէջ Ճաբոնի խաղաղասիրութեան վրայ տարակուսելու ոեւթ մը չներկայացաւ ցարդ։ Միքատոն ալ հանդիսական կերպով վտանգացուցած է Պ. Դաֆդը Ճաբոնի խաղաղասիրութեան մասին։ Քանի որ Ճաբոն հիմա գաղթականներու Թիւը նուազեցնել կ'ուզէ, ուրեմն Ճաբոն տեղի չի Թողուր վտարման օրէնքին քաղաքականութեան, զոր կ'երեւայ թէ պատերազմի պատճառ մը կը նկատէր։

ՀԱՌՈՄ, 7 յունվ.— Դրիպոլեա Հռոմի Ճաբոնական դեսպան Պ. Դաքահիրայի և Մ. Նանանգաց դեսպան Պ. Կրայզքմի հետ տեսակցութիւն մը կը հրատարակէ, որուն մէջ Պ. Դաքահիրա ըսած է թէ Ճաբոնական կառավարութիւնը կը չնայայ օրինաւոր եղանակով նուազեցնել խաղաղական ծովեզերեայ քաղաքները գաղթող Ճաբոնցիներուն Թիւը։ Ճաբոնի կառավարութիւնը այն անձանց անցագիր կուտայ Մ. Նանանգները ուղեւորելու համար, որոնք ընկերական լաւ դիրք մը ունին. բայց բազմաթիւ Ճաբոնցիներ Բանաաա կամ Մէքսիկա երթալով անկէ Մ. Նանանգները կ'անցնին գաղթականութեան գործակատարներուն օգնութեամբ։ Պ. Դաքահիրա ապահովցուցած է թէ Ճաբոնի և Մ. Նանանգաց յարաբերութիւնները լաւագոյն են։ Պ. Կրայզքմ ըսած է թէ չի գիտեր թէ Մ. Նանանգաց կողմէ ա և է պահանջում մը եղած ըլլայ Ճաբոնի կառավարութենէն, որ արդէն կ'արգիլէ Ճաբոնցիներուն գաղթումը և Մ. Նանանգաց կառավարութիւնը գոհ եղած է Ճաբոնի այդ ընթացքէն։ Հիմա բանակցութիւն տեղի կ'ունենայ այնպիսի խնդրոց վրայ որոնք մէկ երկու տարուան մէջ չեն կրնար լուծուիլ։ Դիւանագէտները մեծ զգուշաւորութեամբ գործելու պարտաւորեալ են։ Պ. Կրայզքմ վերջապէս շեշտեց թէ երկու ազգութեանց յարաբերութիւնները լաւագոյն են։

ԲԵՐԼԻՆ, 8 յունվ.— Ճաբոնի արտաքին գործոց նախարար Պ. Հայաշի, քաղաքիս ճաբոնական դեսպանատան միջոցաւ հետեւեալ բացատրութիւնը ղրկած է Մաքէն լրագրին, որ հարցում մը ուղղած էր.

«Մ. Նանանգաց և Բանաայի կառավարութեանց հետ մեր բանակցութիւնները վերջին ատենն անկեղծութեամբ կը կատարուին։ Անյաղթելի դժուարութիւններ չկան բնաւ և վստահ ենք թէ քիչ ատենէն գոհացուցիչ արդիւնք մը ձեռք պիտի բերուի։»

ՈՒԱՇԻՆԳԹԸՆ, 8 յունվ.— Արտաքին գործոց նախարար Պ. Ռուդ Ճաբոնի դեսպանատան գործակատարին պատասխանեց թէ Պ. Աօքիի տեղ Հռոմի դեսպան Պ. Դաքահիրայի ճաբոնական դեսպան անուանումը գոհութեամբ կ'ընդունի։

Պ. ԲԻՇՈՆԻ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԿԱՐԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

ՄԱՌՏԻՆ, 8 յուն.—Մարոնական չրջանակներու մէջ կը հաւատան թէ մամուլը Պ. Բիշոնի Մարոկ ուղեւորելուն պատճառը տարբեր ցուցուցած էր։ Պ. Բիշոնի այցելութիւնը չատ մեծ կարեւորութիւն ունի, ինչպէս նաեւ նախագահ Պ. Ֆալիէռի և նախարարապետ Պ. Բլէմանսոյի յառաջիկայ այցելութիւնները, վասն զի կառավարութեանց և Պեռական անձնաւորութեանց միջեւ յանախադէպ և անմիջական տեսակցութիւնները կը սառարուն աւելի եւս ամրապնդելու միջազգային խնդիրներու մէջ համընթաց քաղաքականութեան մը հետեւող երկու երկրաց բարեկամական յարաբերութիւնները։

5ՐԴ ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՅՈՒՅԱՀԱՆԴԷՍ
"ՍԻՆԿԷՐ„Ի
ԲԵՐԱ ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ, Թ. 343, ԱՌԱՋԻՆ ՅԱՐԿ
ԱՄԻՆ ՕՐ ԲԱՑ Է
ՄՈՒՏՔԸ ՋՐԻՐ
Առաջին կարգի մրցանակի արժանացած Բարիզի 1900ի, Սեն-Լուիի 1904ի, Միլանի 1906ի եւ Թուսայի 1906ի ցուցահանդէսներէն

ՅՍՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՔԵՐ

ԲԱՐԻԶ, 10 յունուար.— Նիւ-Եորքի մէջ հրապարակին հաստատուն հանգամանքը և հրապարակուած հեռագրութիւնները կ'անհետացնեն Մ. Նահանգաց ու Ճաբոնի միջեւ մօտալուտ պատերազմի մը երկիւղները, որով Բարիզի Սակարանին մէջ գիները ընդհանուր կերպով հաստատուն են։ Ցրանսական Ռանդը 95.60 է. օսար արժեթուղթերու գիներուն բարձրացումը կ'ամրապնդուի, մանաւանդ սպանիականները չատ հաստատուն են։ Ռիօ Թինթօ 10 ֆրանք կոծնցուց։ Պղինձի գինը հինգ չիլին իյնալով 62.15 եղաւ։ Գալիա Գրաբայտքն անփոփոխ է՝ 416։ Կապարի գինը աւելի տկար է. անգլիական՝ 14.16 և սպանիական՝ 14։ Հարաւային Ափրիկէի հանքային բաժնեթուղթերը կը փնտռուին Լանտոնի հաշուոյն և լաւ վիճակի մէջ են։ Լանտոնի Սակարանին մէջ հրապարակը տկար է անգլիական քանտլիսէներու և միջազգային արժեթուղթերու մասին, բայց հանքային բաժնեթուղթերու և ամերիկեան արժեթուղթերուն գիները հաստատուն են, որոնք մէկ «բաւ»ն չանցան։ Զիքակօ Միլուոքէ և Նիւ-Եորք Սենդրելի բաժնեթուղթերը չատ կը փնտռուին և երեք «բաւ»ն վրայ գերած են։ Լանտոնի մէջ անհնական պանքաներուն դրամի սակը հարիւրին 4.65 է։

ԲԱՐԻԶ.— Մոնթէպանի եպիսկոպոսը մեռաւ։

— Ֆիկենսէլ Նիւզ Նիւ-Եորքէն հեռագիր մը կը հրատարակէ՝ ծանուցանող թէ զրոյցի մը նայելով, Պ. Մորկան ու բոլոր ակիները Մ. Նահանգաց նախագահութեան համար ելմտական նախարար Պ. Թրդէլեւուի ընտրելիութիւնը այժ պիտի տան, որ սեղանաւորական տագնապին առեն մեծ կարողութիւններ ցոյց տուաւ։

ՊԵՐԼԻՆ.— Բրուսիոյ ընտրական բարենորոգմանց օրինագիծին վիճաբանութիւնը մեծ ոգեւորութեամբ կը կատարուի։ Ցոն Պիւլով իշխանը զանազան ատենաբաններու պատասխանեց՝ ողջուելէս յետ ասելով նոյն օրինագիծին։

ՀՌՈՄ.—Ադէֆանի գործակալութիւնը կը հերքէ այն լուրը թէ Պապը հիւանդ եղած ըլլայ. կը ծանուցանէ թէ Պապը, այսօր, մէկ քանի ունկնդրութիւններ տուած է։

ՊՈՒԻՍԼԷ.—Նոր նախարարապետ Պ. Շոլէրդ գաղթային նոր նախարարութիւն մը պիտի հաստատէ։ Բանկոյի նոր պայմանագրութիւնը պիտի բարեփոխուի և կը յուսացուի որ Երեսի. Ժողովը զայն քննէ։

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ.— Թայի դատավարութեան համար երդուեալներու կազմութեան մասին կատարուած երկարաեւ վիճաբանութեան մը պտուն, երդուեալներէն մէկին 150 տալար արժէքով ժամացոյցը գողցուեցաւ։ Նիստը ընդմիջուելով, քննութեան ձեռնարկուեցաւ գողը գտնելու համար, բայց արդիւնք չունեցաւ։ Ներկայներուն խնդուք պատճառեց այս միջադէպը։

ԼՈՆՏՈՆ.—Անկիրան եկեղեցին Դերմանիոյ եկեղեցիին հարիւր եկեղեցականներ պիտի հրաւիրէ՝ Լոնտոն այցելելու։ Քէնդրբրիրի արքեպիսկոպոսը պիտի նախագահէ այդ առթիւ տրուելիք հանդէսներուն։

ԲԵՐԼԻՆ.— Շեւդէրդրդի Գալց բրոֆէսէօր Թոքիօ հրաւիրուեցաւ՝ խնամելու Ճաբոնի կայսեր անդրանիկ որդին, որ հիւանդ է։

ՎԻԵՆՆԱ.— Ռումանիոյ պատերազմական նախարարը վիճնա ժամանեց։

ՊԵՐԼԻՆ.— Բոքֆուի «Աքիլլէոն» դրեակը կանաւորելու պաշտօն ունեցող Պ. Բէրկման Թրիէդրէն ուՔսուն սրնուսկ նոր կարասի չգտնուելու դնել առաւ այդ դրեակին համար։ Բազմաթիւ գործաւորներ ալ Բորֆիս ուղեւորեցան։

ԼՈՆՏՈՆ.—Գալթիկի և Անգլիոյ մէջ բուռն փոթորիկ մը ծագեցաւ

«ԱՐԵՒԵԼՔԻ» ԹԵՐԹՕՆԸ (64)

ԺԱՆ ՊՈՒԻԷՆ

ԴՐԱՄ ԵՒ ՍԷՐ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ՄՕՐ ՄԸ ԱՆՑԵԱԼԸ

Դ.

Միլու առաջին յարկն ելաւ և երկրորդէն քննեց չըմինէն։ Ո և է անասնոյ բան չտեսաւ։ Շըմինէն շատ մեծ և շատ հին էր։ Զայն ծածկող դարաւանդակը մեծապէս վնասուած էր։ Բայց տակաւին կը զանազանուէին ցցուածքները և զարդանկարները։ Վառարանը ընդարձակ էր, և ամբողջ ծառի մը կոնդը կրնար վառիլ հոն։ Իր ամբողջութեան մէջ ի յայտ կը բերէր երբեմնի աղօրեպանութեան ճոխութիւնը և հարստութիւնը, որոնք այդ գեղեցիկ տեսակը յարդարած էին պերճանքով։ Հոն մանկամարդ կիներ ծնունդ առած էր զուգին և հոն կը հաւաքուէր ամբողջ ընտանիքը։ Բայց Միլու չէր խորհեր այն երբեմնի իրողութեանց վրայ, որոնք կրնային պատահած ըլլալ այդ սենեակին մէջ։ անիկա ներկային ու իրականութեան վրայ դաշնցած էր ուշը։ Թեթեւ ու չոր հարուածներ կուտար շըմինէին միջնորմներուն և այն պահին որսն կրթնած էր. հարուածները միւնոյն ձայնը կը հանէին միշտ. ոչ մէկ կողմ պարապ կար։

Միլու նորէն սկսաւ իր փորձը, առանց արդիւնք մը ձեռք ձգելու։ Շըմինէին դարաւանդակին տակ տեղաւորուեցաւ. յետոյ գաղափար մը լսանելով խոհանոց իջաւ, կատաւունը այցելեց, ուր փայտէ տեսակ մը աթոռակ գտաւ։ Վեր տարաւ և անոր վրայ բարձրացաւ, շըմինէի խողովակին ամբողջ վարի մասը քննելու համար։ Տարօրինակ բան մը չտեսաւ։ Մտախոհ, Միլու աչքերը կը սեւեռէր վառարանին մէջ, ուր կրակը ճարճատած էր առնօք։

—Բան մը չեմ նշմարեր, սակայն բան մը կայ հոն։ Եթէ ոչ՝ անծանօթը ինչո՞ւ կանգ առնէր այդտեղ։

Բայց չկրցաւ պատասխան մը գտնել այդ հարցման։ Այն տեղն վհատեցուցիչ գաղափար մը ունեցաւ։

—Թերեւս նատելու համար միայն կանգ առած է հոն։ Այս քայլայուած բնակարանին մէջ աթոռները կը պակսին և վառարանին ներքին մասը այնքան հանգստաւէտ նստարան մը չի ձեւացներ. բայց պէտք է խոստովանիլ որ մարդ կը գոհանայ անով, երբ աւելի աղէկը չկայ։

Արդարեւ, շըմինէն երեսուն սա հրի բարձր էր։ Միլու անոր եղերքը նստաւ, այդ դիրքին հանգստաւէտ ըլլալը հաստատելու համար։

—Իրաւ որ ուրիշ տեղէ նուազ հանգստաւէտ չէ։ Մարդուկս հոս նստած ըլլալու է։ Այդ բացատրութիւնը աւելի բանաւոր է, թէեւ իմ գործերս չփութացնէ դժբախտաբար։

Միլու երկար ատեն միւնոյն դիրքին մէջ մնաց, քիչ մը վհատած ու խոհուն։ Իր աչքերը աջ ու ձախ կը դիտէին դիպուածաբ, սենեակին բոլոր անկիւնները աչքէ անցընելով ու պրպտելով։ Պահ մը, քսան բաղդի, նայուածքը յառեցաւ սախտակամածին վերեւ գտնուող լայն ադիւներուն վրայ։ Միլու փուչին տակ նշմարեց որ անոնցմէ մէկ հատը միւներուն չէր նմաներ։ Մեծ տարբերութիւն չուներ, սակայն նշանակելի էր։

Այդ մանրամասնութիւնը սկզբան իր ուշադրութիւնը չգրաւեց, բայց նորէն դիտելով կամ ցանաւել չունենալուն համար՝ թաշկինակը գործածեց այդ ադիւրը և յարկից ադիւները մաքրելու համար։ Տարբերութիւնը շեշտեցաւ. ոչ միայն միւնոյն գոյնը չունէր, այլ միւներուն չափ ալ մեծ չէր. փոքր անկիւնաբ շաղախով լեցուցած ըլլալու էին։ Միլու կարեւորութիւն չտիպ ընծայէր այդ մանրամասնութեան, երբ գաղափար յղացաւ ուսուցելու թէ ի՞նչ բանի վրայ կը հանգչէր այդ սենեակին սախտակամածը։ Միլու վար իջաւ նորէն և դեռնայարկին մէջ փնտռեց անոր տակ գտնուող սենեակը. դիտեց որ կամարակալ մառան մը կամ նկուղ մը էր ան։

—Ինչ, սենեակը կամարի մը վրայ կը հանգչի՞...

Միլու չաւարտեց իր խօսքը։ Վեր ելաւ և նորէն ադիւին նայեցաւ. յետոյ ծունգի եկաւ ու գրպանէն հանելով դանակը, սկսաւ քերթել շաղախը։ Երկար ու դժուարին գործ մը եղաւ ասիկա։ Բարեբախտաբար՝ շաղախ չկար ադիւին շուրջը. տակն ալ չկար. մնաց որ՝ իր դանակը հաստատուն էր. ուստի կրցաւ ադիւը խախտել տալէն։ Առաջ բերած ծակին մէջ արտակարգ բան մը չտեսաւ. շաղախ միայն կար հոն։

Այս անգամ, վհատած, տաքի պիտի ելլէր, անհանգիստ դիրքի մը մէջ գտնուելուն համար, երբ նախընկալ գաղափարով մը, իր դանակին ծայրը յարակից ադիւին տակը խոթեց։ Դանակը թեթեւակի հրելով՝ ադիւը տեղէն խախտեցաւ. շաղախուած չէր... Միլու աւելի ուժգին մխրճեց, և ձախ ձեռքին օգնութեամբ, կրցաւ ադիւը հանել։ Տակը աւազ միայն կար... Միլուի սիրտը սկսաւ աւելի ուժգնօրէն տրոփել։ Արագօրէն վերցուց աւազը և իր մատները կարծր բանի մը հանդիպեցան. քանի մը բուռ ալ աւազ հանեց և փայտէ տուփ մը նշմարեց, որ պղինձէ բռնակով մը ունէր։ Վերցուց զայն։ Բան ծանրիտ երկայնութիւն և տասնչինգ սանթիմ լայնութիւն ունէր։ Միլու շըմինէին եղերքը նստաւ, քիչ մը յուզուած այն գիւտին վրայ զոր բրած էր։ Անտարակոյս, հանճարեղ թաքստոց մըն էր։

—Դիպուածին կը պարտիմ այս բանը։ Կրնայ. ես ալ չպիտի կրնայի երբեւն հանել։

Միլու ձեռքին մէջ բռնած էր տուփը։ Ապշութեամբ կը դիտէր զայն։ Ինչ կը պարունակէր։ Թերեւս հարստութիւն մը։ Ո՞վ գիտէ։ Ու կը խորհէր Միլու.

—Կը տեսնէ՞ք մարդկային իրաց չըղթայաւորումը։ Դաղափար կը յղանամ լոգանք մը ընել տալու անչահ մարդու մը։ Ինք չէ որ ադիւրը կը խէտ, այլ քաղաքիզը։ Բայց ես լոյս մը նշմարեցի այս աւերակներուն մէջ. Գրիկարօթի պէս փոխանակ ուրուականներու գոյութեան վերագրելու, պաղարիւն կերպով կը խորհրդածեմ և հետեւութիւններ հանելով կը յաջողիմ գանձը երեւան հանել։ Այսուհետեւ փիլիսոփաները չպիտի կրնան չարախօսել մարդկային բանականութիւնը, և ոչ ալ պիտի պնդեն թէ առաքինութիւնը միշտ չի վարձատրուիր։

Այս մտածումները ունենալով հանդերձ, Միլու անգործ չէր մնար։ Տուփը բանալիով գոցուած էր. փորձեց բանալ զայն, կամ թէ փականքը կոտրել դանակին ծայրովը։ Երկար ու դժուարին գործ մը եղաւ, բայց ի վերջոյ յաջողեցաւ։ Տուփը բանալէն յետոյ, Միլու նշմարեց ուրիշ աւելի փոքր տուփ մը և երկու պահարան, մէկը բարակ, և միւսը՝ ծաւալուն։

—Մեքենակ կերպով գործի սկսինք, քաւ Միլու. պարզէն դէպ ի կնճռաոր անցնի՛նք։

Միլու բացաւ փոքր տուփը։ Ոսկեայ լեցուն էր։ Քան ֆրանքնոց աղուոր դրամներուն տեսքը հրճուեցուց Միլուի սիրտը։

—Սկզբնաւորութիւնը գէշ չէ։ Ցաւալի է որ պահարաններն ալ պանքամանեալ լեցուն ըլլան։

Ոսկիները հաշուեց. հարիւր լիրան հատ էին, երեք հազար ֆրանքի արժէքութեամբ։ Ամէնէն բարակ պահարանը առաւ և քան հատ հարիւր ֆրանքնոց պանքամա հանեց մէջէն։

(Շարունակելի)

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏԳԻ ՎԱՐՁՈՒԹԻՒՆ

Ազդ.— Հանր. Պարտքի վարչութիւնը նուազագոյի կը դնէ հետեւեալները.— 450,000 պարկ, կանեփէ պատրաստուած, 100 քիլօ աղ բովանդակելու կարող և 50,000 պարկ մեւնոյն տեսակէ, 50 քիլօ աղ պարունակելու կարող։ 100 քիլոնոց պարկին մեծութիւնը պէտք է ըլլայ 44×26½ ինչէս, իսկ ծանրութիւնը 2½ անգլիական լիպրա։ 50 քիլոնոց պարկին մեծութիւնը պէտք է ըլլայ 28×23 ինչէս և ծանրութիւնը՝ 1½ լիպրա։ Լիվերբուլի Թուրլ տեսակէն, եղերքները խրծպուած և խայծդնուած, կրկնաճախարակի միջոցաւ Իզմիր յանձնուելու են սա Թուականներուն.— 100 քիլոնոց 100,000 և 50 քիլոնոց 50,000 պարկերը 1908 մայիս 1ին (Ն. Տ.), իսկ մնացեալը մէկ ամիս յետոյ։ Նուազագոյնի տարրեր տեսակները կրնան ամբողջ պարկերը յանձնել 1908 Մայիս 1ին (Ն. Տ.)։ Գնոյ մասին եղած առաջարկները չլինելով ու բէնտով պէտք է ըլլան, որոնց հետ գտնուելու են նըմոյշներ, կատարելապէս համապատասխան այն նմոյշին որ հանրութեան տրամադրութեան տակ կը գտնուի Հանր. Պարտքի կեդրոնատեղին։ Նուազագոյնի մասնակցողները պարտին իրենց առաջարկած գնոյն %ին 10ը իրր երաշխաւորութեան գումար ձգել դրամով և կամ Հանրային Պարտքի Վարչութեան կողմէ հանդիսցած եվմական հաստատութեան (օսմանեան) մը մէջ համարժէք երաշխաւորութիւն մը ցոյց տալ։ Վերջնական նուազագոյնը որոշուած է 1908 փետր. 1ին (Ն. Տ.), կէս օրէն յետոյ։ Հանր. Պարտքի Վարչութեան որոշումը պիտի հաղորդուի 1908 փետրուար 3ին (Ն. Տ.)։ Կընքուած պայմանագիրը եղած առաջարկները մինչեւ 1908 յունուար 31 (Ն. Տ.) կէս օրէն առաջ պիտի ընդունուին։

Ընդհ. Տնօրէնութիւն

1731 նոյեմբեր 1907 16—8

• •

ԿԱՌԱՎԱՐԱԿԱՆ ՊԱՏՏՕՆԱՏԱՆՑ ԵՒ ՎԱՐՁՈՒԹԵԱՆՑ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄՈՒ ԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Հանր. Պարտքի Վարչութիւնը կը յիշեցնէ հարկատուներուն թէ Դրոշմատուրքի Օրէնքին 9րդ յօդուածին (թիւ 53) տրամադրութեան համաձայն, 1 դրուշ որոշ դրոշմատուրքի ենթակայ են կառավարական պաշտօնատուն և վարչութեանց տրուած խնդագիրները, թղթերները, թեզքերէները, տեղեկագիրները, յիշատակագիրները, միւզաքէրները, յայտարարագիրները և զեկուցագիրները։ Դրոշմատուրքի Օրէնքին 10րդ յօդուածին համաձայն, որոշ տուրքի սակացոյցին մէջ և ապահարկութեան գլխին մէջ չգտնուող և համեմատական տուրքի ենթակայ չեղող գրութիւնները, ինչպէս նաև բոլոր այդ գրութեանց պատճէները, քաղուածքը և թարգմանութիւնը 1 դրուշ որոշ դրոշմատուրքի ենթակայ պիտի ըլլան, կառավարական պաշտօնատուն և վարչութեանց ներկայացուած առեն։ Հետեւաբար հարկատուները կը հրաւիրուին, Դրոշմատուրքի Օրէնքին 29րդ յօդուածին համաձայն՝ կառավարական պաշտօնատուն և վարչութեանց ուղղուած բոլոր գրութեանց վրայ առանց բացառութեան, և անոնց կցուած նմուշներուն վրայ դրոշմաթուղթ փակցնել ու ջնջել, 38 և 40րդ յօդուածներու տրամադրած տուգանքին չենթարկուելու համար։ Նաև 1 դրուշ դրոշմաթուղթի ենթակայ է այդ գրութեանց կցուած պատճառագիրներն իւրաքանչիւրը, երբ այդ գրութիւններու և պաշտօնաթուղթերու մասին Դրոշմատուրքի Օրէնքին մէջ ոչ է տրամադրութիւն կանխատեսուած չէ։

Ընդհ. Տնօրէնութիւն

1/14 օգոստոս 1907 30—30

ՊԱՆՔ ՏԸ ՍԱԼՕՆԻՔ

BANQUE DE SALONIQUE

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 10,000,000 Ֆր.

Վ.ՃԱՐ. ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Մարս 1906ին 8,000,000 Ֆր.

ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Մարս 1906ին 3,700,000 Ֆր.

ԿԵԴՐՈՆՆ Է ՍԵԼԱՆԻԿ

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂՆԵՐ՝ Ադրիանոպիս, Դամասկոս, Դամատա, Կ. Պոլիս (Գալաթիա և Գալիթ), Մանասիր, Սկիւտարի և Իզմիր։

ՊԱՆՔ ՏԸ ՍԱԼՕՆԻՔ խնամով կը կատարէ Կ. Պոլսոյ, Եւրոպական Թուրքիոյ ու Ասիոյ և Եգիպտոսի հրապարակներուն, ինչպէս նաև միւս օտար քաղաքներուն վրայ քաշուած փոխանակագիրներ։ Չէքերու հաշիւներ կը բանայ։ Արժեթղթերու վրայ փոխառութիւններ կ'ընէ։ Սակարանական հրամաններ կը կատարէ եւրոպական բոլոր հրապարակներուն վրայ։ Չէքեր ու վարկագիրներ կը հանէ Թուրքիոյ և արտասահմանի բոլոր քաղաքներուն վրայ։ Աւանդներ կ'ընդունի ի տես վճարելի և 3, 6, 9, 12 ամսուն որոշ պայմանաժամերով։ Վերջապէս տեղական ամէն գործառնութիւններ կը կատարէ լուսաւոր պայմաններով։ Պանքը ամ Մալտնիք փոքր վճարումներու համար ալ խնայողական Մասուկ մը ունի, շատ նպաստաւոր պայմաններով։ 50—48

Khedivial Mail Line

(Ռէթիվիալ Մէյլ Լայն)

Շոգենաւային Ընկերք

Նաբաբական ամենեն արագ երթեւեկը Պոլսոյ եւ Ադրիանոպիոյ միջեւ

Օսմանիի շոգենաւը նաւադիտ Անտէրիչ, երկուշաբթի, 13 յունուար 1908 (Ը. Ե.) կէսօրէն ետք ժամը 2ին, Ադրիանոպիոյէն հոս կը ժամանի իսկ երեքշաբթի 14 յունուար 1907 (Ը Ե.) կէս օրէ ետքը, ժամ 4ին պիտի մեկնի Ադրիանոպիս, հանդիպելով Իզմիր և Գիրէսոն։

ՍՈՒԲԻՈՒՕ ԳԻՄ

Սաիտի շոգենաւը, նաւադիտ Ֆիտաւէյ, յուն. 11ին Կ. Պոլսէն ճամբայ պիտի ելլէ դէպի Կէլիպոլը, Տարտանէլ, Միտիլլի Իզմիր, Սաքզը, Հադրաս, Մէրսին, Իսքէնտէրուն, Սուրիական Տրիպոլիս, Պէյրութ, Հայֆա, Եաֆա, Բորթ-Սաիտ և Ադրիանոպիս։

Տեղեկութեանց համար դիմել Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Գալաթիա, քարտիին վրայ, Մէյմէնէթլի խան, իսկ մասնաճիւղը, Պոլիս, Վալիտէ Սուլթան խան։

ՊՕՍԹՕՆ "ՀԱՒՏ,,Ի

ԼԱՍՏԻԿ ԿԱԼՕՇՆԵՐԸ

ԽԻՍՏ ՆՈՒՐԲ ԵՒ ՏՈԿՈՒՆ

ՓՈՐՁՆՑԼԲ ԵՒ ԳՈՀ ՊԻՏԻ ՄՆԱՔ

ԵՐԵՍՆԵՐԸ ՈՉ ԿԸ ՊԱՏՌԻՆ ԵՒ ՈՉ ԱԼ ԿԸ ՀԱՔԻՆ

ՄԻ ՄԻԱՅՆ ՌԷՊԼԱՄԻ ՀԱՄԱՐ

ԿԸ ՆԱԽՈՒԻՆ ՄԵՐ ԼԱՍՏԻԿՆԵՐԸ

ՀԵՏԵՒԵԱԼ ԳԻՆՆԵՐՈՎ

Արուց համար զոյգը	18. 20. 23. 25	դրուշ
Կանանց » »	10. 12. 15. 17	»
2ին 14 տարեկան տղոց	8. 10. 12	»

Եւ ամեն տեսակ լաստիկներ

Մեր այս մթերանոցը կը գտնուի Կ. Պոլիս, Մէյտանճըք, Բդեթաարական և հեռագրական վարչութեան նոր շէնքին հիւդ դիմացը՝ թիւ 14 մթերանոցին մէջ, ուր կը ծախուի փոքրաքանակ եւ։

12—12

Ընդհ. Ներկայացուցիչ

ՍԷԼՍԱՆ, ԹՈՐՈՍԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

ՊԱԶԱՐ ՕԹՕՄԱՆ

ԿԱՐԱՍԻՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՄԵՏԱՔՍԷ ԿԵՐՊԱՆՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

1870ին հիմնուած

Պ. Ա. ՊԱԼԻՆԴՐՈՍ

ԴԱԼԱԹԻԱ՝ Թիւնէլի փողոց, թիւ 28, 36, 41

ՊՈԼԻՍ՝ Ֆիննճանճրար Եօղուրտ, թիւ 21.

Սոյն վաճառատան մէջ կը ծախուին բուրդէ ամէն տեսակ կերպասներ, Մաքրնկ սաթներ ու վարագոյրներ, մոմազօծ կտաւներ՝ 1 եարտայէն մինչեւ 7 եարտայ լայնութեամբ։ Նոյնպէս կը գտնուին մատաղոլամներ, նոբաձեւ թիւլեր, անձեռոցներ և սեղանի սպասներ, անկողնի ամէն տեսակ կազմածներ՝ վուշէ և բամպակէ պատրաստուած, բուրդէ կերպասներ հագուստի համար, թաշիւէ կերպասներ և այլն 8

ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԵՒ ՕՐՈՂ ԳԻՆ

ԲՐՈՎՈՏՆԻՔ

Ռուսական դիմացկուն և վայելուչ լաստիկներ։ Մեր յարգոյ յանախորդներուն ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք այս 1888 Թուականն և մարտն կրող լաստիկին վրայ, որ համախարիկ համբաւ կը վայելէ։

Կը ծախուի կօշիկի գլխաւոր վաճառատուներուն մէջ։

Ընդհ. մթերանոց

Պոլիս, Պէյօղլու Թիւնէլ Հաբէթ խան, Էտ. ԳԷՕՂԼԷՐ, յայտնի Ֆէրտինանտ Շմիթ։ 50—36

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

Ազդ. — Մաքսային 5% փոխառութեան պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ պայմանաժամը 1902 յունվարին աւարտող նոյն պարտաթուղթերուն թիւ 31 կտրօնները եթէ երեք մինչև դեկտ. 31/13 յունվ. չներկայացուին, ջնջուած պիտի համարուին։

• •

Ազդ. — 1896ի 5% օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ պայմանաժամը 1902 յունվարին աւարտող նոյն պարտաթուղթերուն թիւ 11 կտրօնները եթէ երեք չներկայացուին մինչեւ դեկտ. 31/13 յունվ., ջնջուած պիտի համարուին։ 12 8

• •

Ազդ.— 1901-1905ի օսմ. 4% փոխառութեան պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ յառաջիկայ յուն. 1/14էն սկսեալ, պայմանաժամը նոյն թուականին աւարտող թիւ 5 կտրօնին վճարումը պիտի կատարուի Օսմ. Կայս. Պանքայի Գալաթիոյ կիւղէներուն կողմէ, Գալաթիա, ամէն օր, կէս օրէն առաջ, ժամը 2½ին, բացի կիրակիէն, և ժամը 10էն մինչեւ կէս օր՝ ուրբաթ օրերը։ Կտրօնները փոխարէն, որոնց պէտք է ընկերանան թուաւոր պտրտրներ, պարտաթուղթի տէրերուն պիտի յանձնուի ընկալագիր մը, որ իր շրջաբերութեան թուականէն տասը օր յետոյ պարտի ներկայացուիլ Օսմ. Կայս. Պանքայի Գալաթիոյ Արկղին։ 13—2

• •

Ազդ.— 1906ի 5% Օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ յուն. 1/14էն սկսեալ, պայմանաժամը նոյն թուականին աւարտող թիւ 23 կտրօնին վճարումը պիտի կատարուի Օսմ. Կայս. Պանքայի Գալաթիոյ կիւղէներուն կողմէ, ամէն օր, ժամը 2½ին, կէս օրէն յետոյ, և ժամը 10էն մինչեւ կէս օր, ուրբաթ օրերը։ Կտրօններուն փոխարէն, որոնց թուաւոր պտրտրներ պէտք է ընկերանան, պարտաթուղթի տէրերուն ընկալագիր մը կը յանձնուի, որ իր շրջաբերութեան թուականէն տասը օր յետոյ պարտի ներկայացուիլ Օսմ. Կայս. Պանքայի Գալաթիոյ Արկղին։

Կ. Պոլիս 2 յուն. 1908 13—2

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԼԻ ՎԱՐՁՈՒԹԻՒՆ

Ազդ. — Քապաթաշի նաւամատոյցին վրայ գտնուող խանութ մը, Պէյլիքթաշի նաւամատոյցին վրայ գտնուող խանութ մը, Արնաւուտքիի նաւամատոյցին քաղինն, Պէյքոզի հեռագրատան շէնքը, Պէյքոզի Ռէյիսի մթերանոցին շէնքը, Պէյքոզի մէջ՝ Նաւամատոյցին մօտ տուն մը, ապակեվանտաի խանութ մը և Ղրամճառի խանութ մը, Պէյքոզի մէջ Թիթեղագործի խանութ մը, Քուկլունճուքի նաւամատոյցին վրայ քաղինօ մը, Սկիւտարի մէջ բաթիքորիի խանութ մը Քան լրճայի նաւամատոյցին վրայ օթեան մը, Քանրճայի մէջ փոքր խանութ մը, որոնք Շիրքէթի Խայրիի կը պատկանին, և որոնց վարձակալութեան պայմանաժամերը կ'աւարտին 1908 փետրուարի վերջը, ամենէն աւելի գին առաջարկողին վարձուելու պիտի արուին անուրդի միջոցաւ, 1908 մարտ ամիսէն սկսեալ։ Վերջնական անուրդը տեղի պիտի ունենայ 1908 փետր. 28ին։ Դիմել Շիրքէթի Խայրիի վարչութեան չորեքշաբթի և շաբաթ օրերը։

• •

Շիրքէթի Խայրիէ չոգենաւերու ժամանակացոյցերուն տպագրութիւնը նուազագոյրի պիտի դրուի 1908 յունուար 9/22ին ժամը 9ին (Ը. Թ.)։ Ամէն անոնք որ կը փափագին նուազագոյրին մասնակցիլ, պարտին միչեալ օրը ներկայանալ, 20 օսմ. ոսկիի երաշխաւորութեան գումար մը բերելով իրենց հետ։ Կարելի է այժմէն դիմել Վարչութեան, նուազագոյրին վրայ տեղեկութիւններ քաղելու համար։ 6—3

• •

Շիրքէթի Խայրիին 18 նուազագոյր վաղորը մաքիմ վէ գաղանը մէկմեան օրերը հոյակ սէնէի հալիէ քեանունի էվվէլի կանէնին գասար պիմիզատի ֆիրուխթը թէկ արուր իսիլիմինէն թաւիզ օլանարին վէ ասահ գիհասէ մալիսմաթ տիմագ իսթէյէնլէրին ճամամ իրթէսի վէ չէհարշէնպի կինէլերի Շիրքէթի մեգթիւրէ իսաթէսինէ միւրաճաաթ իլլէ մէլէրի իլան օլունուր։

Ֆի 1 քեան. էվ. 323 10—8

• •

Ազդ.— Շիրքէթի Խայրիէ սեպական տուն մը Իմիրկէնի մէջ, Խանութ մը՝ Գալիրճայի մէջ, քաղինօ մը և վեց խանութ Սկիւտարի Նաւամատոյցին վրայ, պիտի վարձուին ամէնէն աւելի գին առաջին՝ անուրդով, որ պիտի կատարուի 1907 դեկտեմբերի վերջը (Հ. Տ.)։ Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել Շիրքէթի Խայրիէ գրասենեակը։ Տնօրէնութիւն

7/20 դեկ. 1907 10—5

Ի ԼԱՆ

Զբրաար Պանգասրճեան

Էմնիյէթ Սանարը իւրիւն լուզամը օրան տէֆթիրին թապ վէ թէշիլիթի մէվգրի մունագասաթա վաղ իսիլմիշ օլու